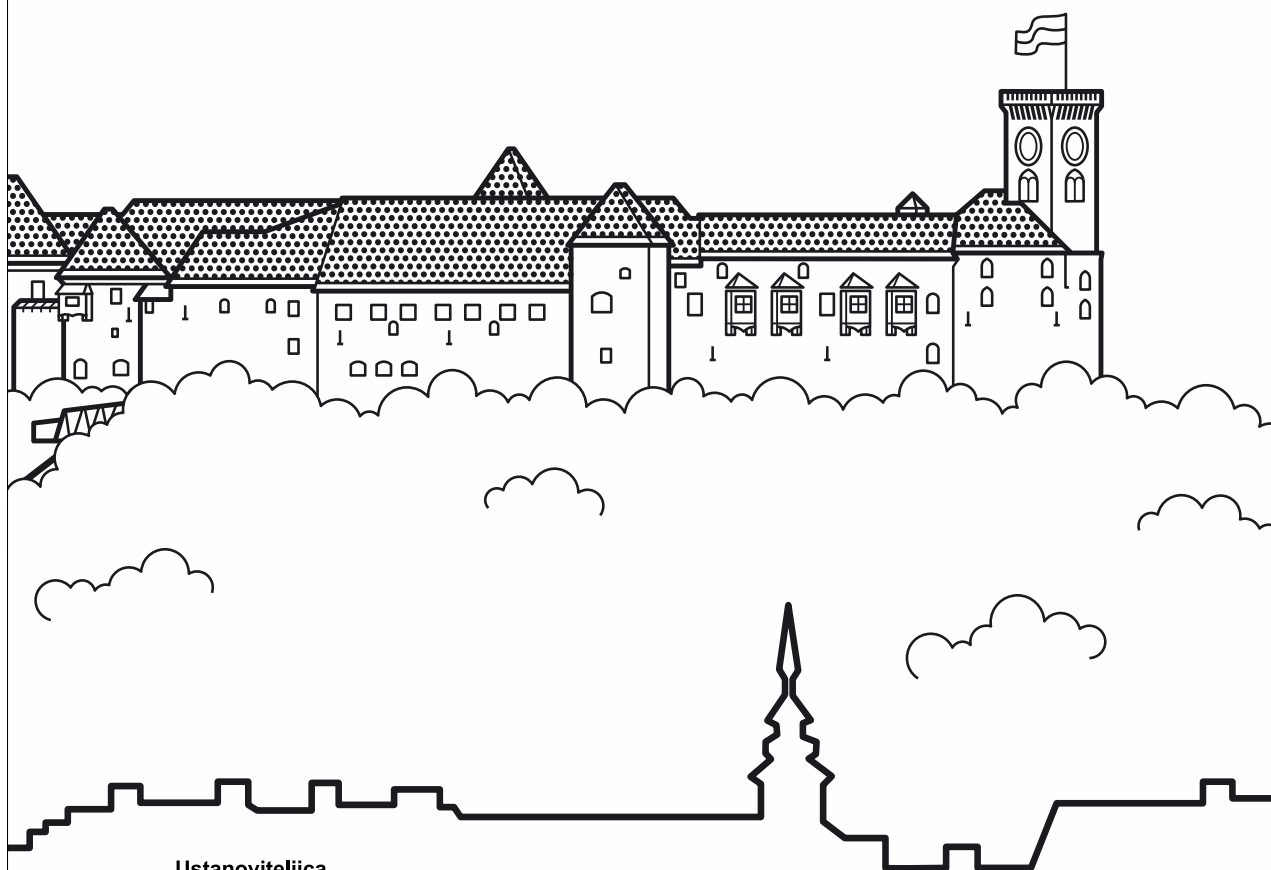

POLLETNO POSLOVNO POROČILO 2016

JAVNEGA ZAVODA

LJUBLJANSKI GRAD

Ustanoviteljica
Mestna občina
Ljubljana

POLLETNO POSLOVNO POROČILO 2016

JAVNEGA ZAVODA

LJUBLJANSKI GRAD

Odgovorna oseba:

direktorica, Mateja Avbelj Valentan

Julij, 2016

KAZALO

1. UVOD	4
2. PROGRAM IZVAJANJA JAVNE SLUŽBE	5
2.1. Realizacija programskih enot v okviru potrjenega programa dela od 1. 1. do 30. 6. 2016	5
2.1.1. Glasbeni program	5
2.1.2. Likovno-galerijski program	6
2.1.3. Uprizoritveni program	9
2.1.4. Izobraževalni program	10
2.1.5. Tradicionalni dogodki	13
2.1.6. Film	16
2.1.7. Muzejsko-razstavni program	16
2.2. Ocena realizacije programa dela, ki ga bomo realizirali od 1. 7. do 31. 12. 2016	19
2.2.1. Glasbeni program	19
2.2.2. Likovno-galerijski program	20
2.2.3. Uprizoritveni program	20
2.2.4. Izobraževalni program	20
2.2.5. Tradicionalni dogodki	21
2.2.6. Film	22
2.2.7. Muzejsko-razstavni program	22
2.3. Opredelitev nerealiziranih programskih enot v obdobju od 1. 1. do 30. 6. 2016	23
2.3.1. Program javnega zavoda po programskih enotah	23
2.3.2. Število programskih enot potrjenega programa dela	23
2.3.3. Število realiziranih programskih enot v obdobju od 1. 1. do 30. 6. 2016	24
2.3.4. Število načrtovanih programskih enot v obdobju od 1. 7. do 31. 12. 2016	24
2.3.5. Število obiskovalcev, medijskih objav in oglaševanje programskih vsebin	24
2.4. Javni prevoz potnikov s tirno vzpenjačo	25
3. PROGRAM TRŽNE DEJAVNOSTI	26
3.1. Turistična dejavnost	26
3.2. Oddajanje dvoran in drugih nepremičnin	27
3.3. Grajska trgovina	28
3.4. Blagajniško poslovanje	29
3.5. Oglaševanje	29
4. OBRATOVANJE IN TEKOČE VZDRŽEVANJE	31
5. INVESTICIJE, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE IN NAKUP OPREME	31
5.1. Investicije	311
5.2. Investicijsko vzdrževanje	32
5.3. Nakup opreme	32
6. ANALIZA KADROVANJA	33
6.1. Vključitev v politiko ukrepov zaposlovanja	34
6.2. Izobraževanje in usposabljanje zaposlenih	34
6.3. Promocija zdravja na delovnem mestu	35
7. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA V OBDOBJU OD 1. 1. 2016 DO 30. 6. 2016	35
7.1. Obrazložitev izkaza prihodkov in odhodkov	35
7.1.1. Obrazložitev prihodkov, ki so bili realizirani v obdobju od 1. 1. do 30. 6. 2016	35
7.1.2. Obrazložitev odhodkov, ki so bili realizirani v obdobju od 1. 1. do 30. 6. 2016	37
7.2. Obrazložitev izkaza p in o po načelu denarnega toka od 1. 1. do 30. 6. 2016	38
7.2.1. Sredstva na računih	38
7.2.2. Odprte terjatve do kupcev in obveznosti do dobaviteljev na dan 30. 6. 2016	38

1. UVOD

Ljubljanski grad je v prvih šestih mesecih letos obiskalo skoraj pol milijona obiskovalcev, natančneje 487.721, kar je primerljivo z enakim obdobjem lani. Še posebno veseli podatek, da se v »zelenem letu« povečuje uporaba tirne vzpenjače; v prvih šestih mesecih smo namreč zabeležili 7,54-odstotno povečanje števila potnikov glede na leto prej: do konca junija smo jih prepeljali 144.767.

Konec maja je bila prva obletnica pete stalne postavitve na Ljubljanskem gradu – Lutkovnega muzeja, ki ga je v prvem letu obiskalo 37.644 ljudi.

Domači in tuji obiskovalci se lahko odpravijo raziskovat bogato zgodovino Ljubljanskega gradu tudi z avdiovodniki. V nekaj manj kot letu dni, odkar so na voljo, se je zanje odločilo 18.583 obiskovalcev. Začeli smo z avdiovodenjem v slovenskem in sedmih tujih jezikih, v začetku letošnjega leta pa smo sistem nadgradili še z dodatnimi štirimi tujimi jeziki; skupno torej ponujamo dvanajst jezikovnih različic.

Vodenega ogleda z grajskim vodnikom in kostumiranimi liki, imenovanega *Časovni stroj – od Emone do mestnega simbola*, se vsako leto udeleži več obiskovalcev; v prvi polovici letošnjega jih je bilo za 15 % več kot v enakem obdobju lani. Med glavno turistično sezono je *Časovni stroj* na voljo štirikrat dnevno v slovenščini in angleščini, s pomočjo avdiovodnikov pa ga je mogoče spremljati še v šestih tujih jezikih.

Domače in tuje goste je v letošnji pomladi pričakalo nekaj novosti. S celotno ponudbo Ljubljanskega gradu se lahko seznani že na vstopni točki – v novem vstopnem paviljonu, pred katerim je nedavno zacvetela tudi vrtnica Ljubljana. Sprehode skozi grajski kostanjev drevored do Plečnikovih Šanc je mogoče podaljšati še z ogledom grajskega vinograda, ki se razprostira na južnem pobočju Grajskega griča, pot pa nadaljevati vse do Botaničnega vrta Univerze v Ljubljani, ki je od spomladi z Gradom povezan z novo naravoslovno učno potjo *Po poti Fleischmannovega rebrinca*. Zlasti za domače obiskovalce, ki se na Ljubljanski grad pogosto povzpnejo, smo uvedli letno vstopnico – kartico Royal, ki omogoča neomejeno število voženj s tirno vzpenjačo, obiske grajskih vsebin, popuste pri nakupu vstopnic za prireditve v organizaciji Ljubljanskega gradu in druge ugodnosti.

2. PROGRAM IZVAJANJA JAVNE SLUŽBE

2.1. Realizacija programskih enot v okviru potrjenega programa dela javnega zavoda v obdobju od 1. 1. 2016 do 30. 6. 2016

2.1.1. Glasbeni program

Eden izmed dolgoročnih ciljev Ljubljanskega gradu je, da zaradi raznovrstnih glasbenih vsebin, ki se smiselno zlivajo z grajskim okoljem in ki zaradi nastopajočih pritegnejo najširši krog domačih in tujih obiskovalcev, postane prepoznaven kot eden ključnih ponudnikov slovenske avtorske in tradicionalne glasbe in drugih avtorskih vsebin. V obravnavanem obdobju se je odvil cikel *Šanson na Ljubljanskem gradu*, ki ga je januarja odprla vokalistka Nuška Drašček in se je februarja nadaljeval s koncertom hrvaške pevske dive Radojke Šverko. Marca se je občinstvu predstavil legendarni Boris Cavazza z zasedbo Fake Orchestra, aprila pa ga je s svojim nastopom sklenila Vita Mavrič. Preostale glasbene vsebine so predvidene za drugo polovico leta 2016, z izjemo Gregorjevega koncerta zasedbe Beltango Quintet, ki ga bomo predstavili v poglavju Tradicionalni dogodki.

Kratke predstavitev izvedenih dogodkov

Koncertni cikel *Šanson na Ljubljanskem gradu* (28. 1., 25. 2., 24. 3. in 21. 4. 2016)

Koncertni cikel *Šanson na Ljubljanskem gradu* smo lahko spremljali med januarjem in aprilom 2016. V prijetnem grajskem okolju so nastopili štirje izjemni interpreti: Nuška Drašček, Radojka Šverko, Boris Cavazza in Vita Mavrič. Vsak od njih je predstavil svoje videnje in svojo različico šansona – zvrsti številnih različnih slogov. Cikel je odprla Nuška Drašček z večerom, posvečenim Edith Piaf. Pevka, ki v zadnjih letih navdušuje z neverjetno glasbeno širino in vrhunskimi izvedbami na različnih glasbenih področjih, je tokrat ob spremljavi pianista Blaža Jurjevčiča in tolkalca Vida Ušeničnika interpretirala šansone, s katerimi je zablestela najslavnejša šansonjerka vseh časov. Na drugem večeru cikla se je ljubljanskemu občinstvu predstavila hrvaška pevska diva Radojka Šverko. Na koncertu je ob spremljavi svojega dolgoletnega pianista Vladimirja Babina izvedla program, ki je obsegal širok repertoar, vse od njenih avtorskih šansonov do italijanskih kancon in mednarodnih zimzelenih melodij. Na tretjem večeru smo prisluhnili legendarnemu Borisu Cavazzi – stebru domačega filma in gledališča. Tokrat se občinstvu ni predstavil kot igralec, temveč kot pevec, interpret in avtor pesmi, na odru pa ga je spremljala zasedba Fake Orchestra pod taktirko Igorja Leonardija. Songi, ki so nastali po besedilih Borisa Cavazze, so nas skozi različne glasbene žanre s humorno-ironično vsebino popeljali v raznovrstne zgodbe, razmišljanja in na predstavili pogled na življenje, kot ga doživlja avtor sam. Cikel je zaokrožila Vita Mavrič, ki se je podala na *Sprehod* skozi dolga leta svoje predanosti gledališču in glasbi. Slišali smo veliko njenih zgodb. Zgodb, ki jih vse svoje življenje pripoveduje in poje Vita, in to na čisto svoj način ...

V prvem polletju 2016 smo na področju glasbenega programa pripravili štiri dogodke, ki se jih je skupno udeležilo 505 obiskovalcev.

Kriterij uspešnosti: Z izvedbo raznolikega in v arhitekturni prostor premišljeno umeščenega glasbenega programa smo dosegli namen, saj Ljubljanski grad postaja prepoznaven ponudnik tovrstnih vsebin v mestu, kar dokazujeta visoka raven nastopajočih in hvaležen odziv občinstva.

Kriterij učinkovitosti: Finančni vložki, potrebni za izpeljavo programa, v osnovi ne odstopajo od vložkov za primerljive projekte, ki jih lahko obiščemo drugje v mestu. Vložek se z vstopninami ne povrne, tudi zaradi omejenih zmogljivosti prireditvenih prostorov, vendar to ni namen programa; njegov poglavitni cilj je namreč poslušalcem ponuditi kakovostne glasbene dogodke.

Kriterij primernosti: Sama pojavnost gradu skozi stoletja in njegov simbolni pomen za mesto terjata odgovoren odnos do njegovih danosti. Glasba, ki jo ponujamo, je izbrana in izvedena na visoki kakovostni ravni, nagovarja pa nekoliko zahtevnejše občinstvo.

Kriterij dostopnosti: V želji, da bi tovrstno glasbo približali čim širšemu krogu ljubiteljev, smo cene vstopnic določili tako, da so dostopne ciljnemu občinstvu, v ceno pa smo vključili še prevoz s tirno vzpenjačo. Tovrstne dogodke obiskuje predvsem zrelejše, glasbeno izobraženo občinstvo.

2.1.2. Likovno-galerijski program

V sklopu likovno-galerijskega programa za leto 2016 smo velik del pozornosti namenili nazivu *Ljubljana, zelena prestolnica Evrope 2016*. V prvem polletju smo postavili štiri razstave, ki obravnavajo to temo. Večmedijska postavitve *Ohranimo čebele* smo pripravili v sodelovanju z Muzeji radovljiške občine – Čebelarskim muzejem, s Čebelarsko zvezo Slovenije in z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije. Idejna zasnova razstave temelji na strokovnosti, didaktičnosti in likovnosti, vsebinsko pa prikazuje življenje čebel in drugih oprasovalcev, njihovo ogroženost ter vpliv na gospodarstvo, kulturno dediščino in umetnost. V njenem sklopu poteka bogat obrazstveni program: tematska predavanja, ustvarjalne delavnice, predstavitve čebelarjev, prikazi izdelovanja panjskih končnic, lectovih src, predstavitev predmetov iz čebeljih izdelkov ... Razstavo smo odprli 20. maja, na rojstni datum svetovno znanega slovenskega čebelarja, Antona Janše, in na dan, za katerega je Slovenija Organizaciji združenih narodov predlagala, da ga razglasi za svetovni dan čebel. Odprl jo je generalni direktor FAO (Organizacija OZN za prehrano in kmetijstvo) José Graziano da Silva. Ob tej priložnosti smo pripravili okroglo mizo *Čebele in trajnostni razvoj*, ki se je poleg de Silve udeležil minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Dejan Židan. V istem sklopu smo na začetku leta v Galeriji »S« v sodelovanju z Muzejem novejše zgodovine Slovenije postavili fotografsko razstavo z zgovornim naslovom *Po ljubljanskih ulicah – prometni vrvež ljubljanskih ulic XX. stoletja*, poleti pa je tu na ogled fotografska razstava *National Geographic – Malokdaj videno*. Iz nabora potujočih razstav National Geographic Society iz New Yorka smo tokrat izbrali fotografije enkratnih in

izjemnih prizorov, ki v gledalcu vzbudijo občutke o veličini planeta, na katerem bivamo. Vodilna fotografija z naslovom *Supercelični nevihtni oblak* je delo slovenskega fotografa Marka Korošca; z njo je leta 2013 zmagal na natečaju revije *National Geographic Traveler* v konkurenci 18.000 fotografij. Do oktobra bo v Peterokotnem stolpu na ogled dokumentarna razstava *Botanična zgodovina Grajskega griča*. S pomočjo risb rastlin iz *Iconotece Valvasoriane*, razglednic Grajskega griča, ki nazorno prikazujejo, kako poraščen je bil v preteklosti Grajski grič, in fotografij rastlin, ki danes rastejo tukaj, razstava, ki smo jo pripravili v sodelovanju z Botaničnim vrtom Univerze v Ljubljani, kustosa razstave sta bila dr. Jože Bavcon in mag. Blanka Ravnjak, obiskovalcem na povsem nov način približa pogled na Ljubljanski grad in njegovo okolico.

Vladimir Makuc: Po néba svítlih pótih razkropljena je razstava del klasika likovne umetnosti, dobitnika Prešernove, Jakopičeve in Župančičeve nagrade za življenjsko delo, Vladimira Makuca, in sledi zamisli, po kateri v Palacijo, Stanovski in Obhodni dvorani predstavljamo obširne opuse pomembnih slovenskih likovnikov, ki so s svojim ustvarjanjem močno zaznamovali naš prostor. Pod skupnim imenovalcem Prešernovih verzov *Verh sóнца sije sóncov céla čéda / po néba svítlih pótih razkropljêna* je na razstavi predstavljeno šestdesetletno ustvarjanje tega velikana slovenske umetnosti. Žal je avtor nekaj dni pred odprtjem razstave zapustil zemeljski svet. Preselil se je v vesoljskega, v tistega, ki ga je zadnja leta plodnega ustvarjanja pogosto upodabljal. V tolažbo in zadovoljstvo nam je lahko, da so bila dela za razstavo izbrana skupaj z njim. Prav tako je sam izbral naslovnico za katalog razstave in prostore, v katerih je njegov življenjski opus celovito predstavljen.

Poleg omenjenih razstav smo v Peterokotnem stolpu po predvidenem programu postavili še kiparsko inštalacijo *Tadej Torč: Inventar golega prostora*, v sklopu katere je avtor predstavil poglobljen razmislek o odnosu med meditacijo in umetnostjo, podkrepljen s prav za razstavo iz voska narejenimi posebnimi predmeti, in razstavo Srednje šole za oblikovanje in fotografijo iz Ljubljane z naslovom *Že 70 let štrlimo iz povprečja*. S poudarkom na risbi kot najbolj elementarni obliki likovnega jezika, in fotografiji, sodobni zarisovalki podob, je razstava z domiselno postavitvijo v obeh prostorih Peterokotnega stolpa zaznamovala visok jubilej šole, v kateri so se »kalili« številni mladi ustvarjalci, tudi poznejši likovni umetniki.

Seveda nikakor ne moremo mimo razstave *Silvester Plotajs Sicoe: Med morjem in vulkani*. Avtor se je v izjemnem ambientu Kazemat predstavil s posebej za ta prostor narejenim ciklom trinajstih del. Film *Stromboli* Roberta Rosselinija iz leta 1950 ter usode ljudi, živečih na tem vulkanskem otoku, so osnova za osrednji motiv cikla, vulkan. Kustosinja dr. Petja Grafenauer je v galerijskem listu ob razstavi zapisala: »Zanj so znova značilne barvitost, ploskovitost in igra med ozadjem in figuro«. Kot na začetku, pred leti, ostajajo Sicoejeva dela še vedno drugačna od del njegovih generacijskih kolegov.

V Grajski kapeli je bila med velikonočnimi prazniki na ogled razstava *Velikonočne pisanice 2016*, na stopnišču Razglednega stolpa pa razstava risb in slik učencev iz Osnovne šole Sodražica z naslovom *Slovenski gradovi in kulturna dediščina*,

Pri pripravi in izvedbi razstav smo sodelovali z Društvom likovnih umetnikov Ljubljana, Muzejem novejšje zgodovine Slovenije, časopisno hišo Delo, d. d., Srednjo šolo za oblikovanje in fotografijo Ljubljana, Osnovno šolo Sodražica, Muzeji radovljjske občine, Čebelarstvo zvezo Slovenije, Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije, Oddelkom za razvoj podeželja Mestne občine Ljubljana, Osnovno šolo Antona Janše Radovljica, z National Geographic Slovenija, Botaničnim vrtom Univerze v Ljubljani, Galerijo Prešernovih nagajencev Kranj in Goriškim muzejem Kromberg – Nova Gorica.

Razstave po prostorih

Peterokotni stolp:

- 4. 2.–3. 4. 2016: **Tadej Torč: Inventar golega prostora**, kiparska instalacija; v sodelovanju z Društvom likovnih umetnikov Ljubljana; kustos razstave: Aleksander Bassin;
- 14. 4.–5. 6. 2016: **Že 70 let štrlimo iz povprečja**, razstava ob 70-letnici Srednje šole za oblikovanje in fotografijo Ljubljana, zanjo: Gregor Markelj, ravnatelj;
- 16. 6.–2. 10. 2016: **Botanična zgodovina Grajskega griča**, dokumentarna razstava; v sodelovanju z Botaničnim vrtom Univerze v Ljubljani; kustosa razstave: dr. Jože Bavcon in mag. Blanka Ravnjak (v sklopu dejavnosti, povezanih z nazivom *Ljubljana, zelena prestolnica Evrope 2016*).

Galerija »S«:

- 3. 3.–29. 5. 2016: **Po ljubljanskih ulicah – prometni vrvež ljubljanskih ulic XX. stoletja**, fotografska razstava; v sodelovanju z Muzejem novejšje zgodovine Slovenije; kustosinja razstave: Andreja Zupanec Bajželj (v sklopu dejavnosti, povezanih z nazivom *Ljubljana, zelena prestolnica Evrope 2016*);
- 9. 6.–18. 9. 2016: **National Geographic – Malokdaj videno**, fotografska razstava; v sodelovanju z National Geographic Slovenija in National Geographic Society New York; kustos razstave: Arne Hodalič (v sklopu dejavnosti, povezanih z nazivom *Ljubljana, zelena prestolnica Evrope 2016*).

Palacij in Stanovska dvorana:

30. 6.–28. 8. 2016: **Vladimir Makuc – Po néba svitlih pótih razkropljena**, pregledna likovna razstava; v sodelovanju z Galerijo Prešernovih nagajencev Kranj; kustos razstave: dr. Miklavž Komelj.

Kazemate:

- 17. 3.–8. 5. 2016: **Silvester Plotajs Sicoe: Med morjem in vulkani**, slikarska razstava; kustosinja: dr. Petja Grafenauer;
- 21. 5.–25. 9. 2016: **Ohranimo čebele**, večmedijska postavitev; v sodelovanju s Čebelarskim muzejem Radovljica in Čebelarstvo zvezo Slovenije; kustosinja razstave: Tita Porenta (v sklopu dejavnosti, povezanih z nazivom *Ljubljana, zelena prestolnica Evrope 2016*).

Grajska kapela:

- 25. 3.–28. 3. 2016: **Najlepše velikonočne pisanice**, v sodelovanju z Delom, d. d.

Stopnišče Razglednega stolpa:

- 16. 5.–25. 9. 2016: **Slovenski gradovi in kulturna dediščina**, risbe in slike; v sodelovanju z Osnovno šolo Sodražica, mentorica: Saša Žust.

V prvem polletju 2016 smo v sklopu likovno-galerijskega programa pripravili deset razstav (pet likovnih, dve fotografski, eno dokumentarno, eno multimedijsko in eno prostorsko postavitev). Po približni oceni si jih je skupno ogledalo okoli 85.000 obiskovalcev (za natančne podatke bi bilo razstavne prostore treba opremiti s primerno tehnologijo, ki bi beležila obisk).

Kriterij uspešnosti: Likovno-galerijski program že dolga leta pomembno soustvarja vsebinsko ponudbo Ljubljanskega gradu in bogati kulturno in turistično ponudbo v mestu. Zaradi vsebinske raznovrstnosti, zanimivih akterjev in skrbi za visoke standarde, ki jih tovrstna dejavnost terja, je dosegel prepoznavno kakovostno raven in odmevnost. Uspešnost programskega sklopa se kaže tudi v dobri promociji naziva *Ljubljana, zelena prestolnica Evrope 2016*.

Kriterij učinkovitosti: Za ta sklop programa je značilno, da pomanjkanje sredstev (zavrženi razpisi ali pozne izbire, dodelitev manjših sredstev od pričakovanih) odločilno vpliva na izvedbo, saj je ta zaradi navedenih razlogov mnogokrat okrnjena, kar se pokaže tudi na končnem izdelku. Če so zagotovljena ustrezna finančna sredstva, so boljši tudi rezultati.

Kriterij primernosti: Kljub posameznim pomislekom je odziv umetnikov, institucij ter domačih in tujih obiskovalcev na razstave, ki so postavljene v različnih grajskih prostorih, pohvalen. Še vedno pa velja, da z umestitvijo likovnih del v grajske prostore njihov arhitekturni presežek samo še nadgrajujemo.

Kriterij dostopnosti: Obisk večine razstav je brezplačen. Pri plačljivih razstavah pa višino vstopnine določimo tako, da so dostopne širšemu krogu obiskovalcev, ali pa je že vključena v splošno grajsko vstopnico. Likovno-galerijski program zaradi tega doseže številčno in zelo raznoliko občinstvo.

2.1.3. Uprizoritveni program

V prvem polletju leta 2016 na področju uprizoritvenega programa ni bilo nobenega dogodka, saj bodo vsi na sporedu v poletnih mesecih.

2.1.4. Izobraževalni program

Tudi letos si z izvedbo vsebinsko raznovrstnega izobraževalnega programa prizadevamo, da bi različne starostne skupine ozaveščali o vlogi in pomenu premične in nepremične kulturne dediščine, za katero skrbi Javni zavod Ljubljanski grad. Posebno pozornost smo tako namenili predstavitvi lutkovne umetnosti, saj smo v sklopu stalne postavitve *Lutkovni muzej na Ljubljanskem gradu* pripravili program *V družbi lutkovnih junakov*, s pomočjo katerega poskušamo mlajšim generacijam na igriv in zabaven način približati bogato tradicijo lutkarstva na Slovenskem. Poleg tega pa je na ustvarjanje izobraževalnega programa letos pomembno vplival naziv *Ljubljana, zelena prestolnica Evrope 2016*, v sklopu katerega smo pripravili kar nekaj dogodkov.

Kratke predstavitve izvedenih dogodkov

Prvomajske počitnice (28. in 29. 4. 2016)

Med prvomajskimi počitnicami smo za najmlajše obiskovalce pripravili dvodnevni počitniški program, ki se je navezoval na naziv *Ljubljana, zelena prestolnica Evrope 2016*. Zaradi neugodnih vremenskih razmer smo ga bili primorani nekoliko prilagoditi in smo se prvi dan namesto v grajski gozd odpravili v Lutkovni muzej, kjer smo spoznavali bogato tradicijo slovenskega lutkarstva ter zanimive zgodbe lutkovnih junakov, ki jih je moč videti v muzejskih vitrinah. Drugi dan smo se podali do Botaničnega vrta Univerze v Ljubljani, kjer smo na raziskovalnem potepu spoznavali rastline, ki rastejo samo v Sloveniji, in obiskali tropski rastlinjak. V sklopu ustvarjalne delavnice je na koncu vsak otrok izdelal lepljenko o življenju v mlaki.

Narava v pravljicah

Narava v pravljicah je naslednji program, ki smo ga zasnovali v sklopu dejavnosti, povezanih z letošnjim laskavim nazivom našega glavnega mesta, *Ljubljana, zelena prestolnica Evrope 2016*. Srečanja potekajo vsako drugo soboto v mesecu. Vsako izmed njih je povezano z določeno tematiko, preko katere udeleženci spoznavajo naravo, rastline, živali in procese, ki se odvijajo v naravi. Pravljični animaciji, povezani z njo, sledi ustvarjalna delavnica, na kateri se otroci prelevijo v prave male knjigoveze in izdelujejo slikanice, povezane s pravljicami, ki so jih poslušali. V obravnavanem obdobju smo pripravili naslednja srečanja:

- 9. 1. 2016: **Prebujeni medved,**
- 13. 2. 2016: **Samovšečna mavrica,**
- 12. 3. 2016: **Ptičja svatba,**
- 9. 4. 2016: **Nagajivi oblaki,**
- 14. 5. 2016: **Pajkci v mali šoli,**
- 11. 6. 2016: **Sončnica.**

V družbi lutkovnih junakov

Vsako tretje sobotno dopoldne v mesecu smo se letos družili z znanimi lutkovnimi junaki. Na vsakem od srečanj smo s pomočjo pravljične animacije ob literarni predlogi spoznavali posamezne lutkovne junake, nato pa ob zabavnih nalogah in izzivih na tematskih vodenih ogledih in

ustvarjalnih delavnicah odkrivali skrivnosti ter zgodbe Lutkovnega muzeja in Ljubljanskega gradu. V obravnavanem obdobju smo pripravili naslednje dogodke:

- 23. 1. 2016: **Ali botru mesecu res manjka ena zvezdica?** (po motivih pravljice *Zvezdica Zaspanka*);
- 27. 2. 2016: **Pomagajmo poleteti zlati ptici** (po motivih pravljice *Zlata ptica*);
- 26. 3. 2016: **Pravljичno potovanje deklice Delfine in prijateljev** (po motivih pravljice *Deklica Delfina in lisica Zvitorepka*);
- 23. 4. 2016: **Je zmaj Tolovaj strašnejši od grajskega zmaja?** (po motivih pravljice *Žogica Marogica*);
- 28. 5. 2016: **Kar je dobro, je lahko slabo, in kar je slabo, je lahko tudi dobro** (po motivih pravljice *Mala čarovnica*).

Srednjeveški tabor (5. 6., 12. 6., 19. 6., 26. 6. 2016)

V poletnih mesecih (junij, julij, avgust) v Grajskem parku vsako nedeljo med 10.00 in 18.00 uro poteka Srednjeveški tabor. Obiskovalci si lahko v tem srednjeveškem kotičku ogledajo viteško opremo in orožje, preizkusijo se lahko v mečevanju in lokostrelstvu ter spoznajo način življenja in navade srednjeveških bojevnikov. Za najmlajše je v sklopu prireditve dvakrat dnevno organizirano iskanje cekinov. V obravnavanem obdobju smo pripravili štiri tabore.

Cikel predavanj *Ljubljanske polemike* (25. 2., 3. 3. in 10. 3. 2016)

V sklopu cikla *Ljubljanske polemike* smo pripravili tri predavanja, na katerih je predavatelj dr. Božidar Jezernik izpostavil tri ljubljanske polemike, ki burijo duhove tako Ljubljančanov kot celotnega slovenskega naroda. Na prvem z naslovom *Mati vseh polemik – od kdaj smo Slovenci razdeljeni?* je predstavil polemike v zvezi s protestantskim duhovnikom in avtorjem prvih tiskanih knjig v slovenskem jeziku – Primožem Trubarjem. Na drugem predavanju z naslovom *Ivana Cankarja kritika Prešernovega spomenika* je spregovoril o Prešernovem spomeniku v Ljubljani kot najpomembnejšem narodnem spomeniku, ki naj bi slovenski narod povezal v složno in trdno celoto, namesto tega pa je v zvezi z njim prišlo do velikih nesoglasij med različnimi političnimi strankami. Polemike je sprožila že sama izbira kiparja Ivana Zajca, ki so mu zaupali izdelavo kipa. Cikel se je sklenil s predavanjem *Ali je Ljubljana balkansko mesto?*, na katerem je dr. Jezernik predstavil različne teorije in poglede na mejo med Balkanom in kontinentalno Evropo.

Cikel predavanj *Rastline nekoč in danes v naših domovih ter na javnih mestih* (17. 3., 14. 4. in 12. 5. 2016)

Spomladanski cikel predavanj smo zasnovali kot del programa, povezanega z nazivom *Ljubljana, zelena prestolnica Evrope 2016*. Na prvem z naslovom *Okrasno cvetje naših babic* je dr. Jože Bavcon spregovoril o tem, katero cvetje so v času naših babic gojili v bivalnih prostorih, ter kako so ženske z doma vzgojenim cvetjem krasile javne prostore, na primer cerkve. Pojasnil je tudi, zakaj danes teh rastlin skoraj ni več mogoče najti. Na drugem predavanju z naslovom *Zasadimo vrt z avtohtonimi slovenskimi rastlinami* je predavateljica mag. Blanka Ravnjak opozorila na izredno bogato pestrost rastlinskih vrst v Sloveniji in spregovorila o tem, kako jih lahko kombiniramo, da bi bila zasaditev estetska. Na zadnjem predavanju z naslovom *Okrasne*

posodovke sta omenjena predavatelja skupaj predstavila zgodovino uporabe posodovk v mestih, nekatere najznačilnejše posodovke in njihove lastnosti ter spregovorila o tem, kako jih gojimo.

Prešernov dan na Ljubljanskem gradu (8. 2. 2016)

Na osrednji slovenski kulturni praznik je Ljubljanski grad tudi tokrat, podobno kot večina slovenskih kulturnih ustanov, obiskovalcem ponudil brezplačen ogled kulturnih vsebin. Ob tej priložnosti smo organizirali naslednje brezplačne vodene ogleda: klasično vodstvo po Ljubljanskem gradu (dva termina), vodstva po stalni razstavi *Slovenska zgodovina, Časovni stroj* (dva termina), po stalni razstavi *Lutkovni muzej za otroke* (en termin) in za odrasle (en termin).

Kulturni bazar (31. 3. 2016)

V Cankarjevem domu v Ljubljani je letos potekal osmi Kulturni bazar – prireditev, namenjena javnim zavodom in izobraževalnim ustanovam iz celotne Slovenije, na kateri predstavijo svoje delo na področju kulturno-umetnostne vzgoje. Ljubljanski grad je na svoji stojnici že peto leto zapored predstavljal ponudbo pedagoških programov, ki smo jih pripravili za šolsko leto 2015/2016. Poleg tega smo v nekoliko manjšem obsegu predstavili še druge programe za otroke, npr. rojstnodnevna praznovanja, sobotne delavnice idr.

Festival Bobri (23. 1.–8. 2. 2016)

Festival kulturno-umetnostne vzgoje Bobri je letos potekal že osmo leto zapored. Osrednja tema se je navezovala na naziv *Ljubljana, zelena prestolnica Evrope 2016*, in z njim povezano skrbjo za ohranjanje in razvoj okolja. Ljubljanski grad je na njem sodeloval že petič. Obiskovalcem smo ponudili šest brezplačnih vsebin, in sicer vodeni ogled *Pobeg viteza Erazma* (dva termina), ustvarjalno delavnico *Zmaj z Ljubljanskega gradu* (dva termina) in vodeni ogled *Lutkovne zavozlanke* po stalni razstavi *Lutkovni muzej* (dva termina).

Spremljevalni program ob razstavi *Ohranimo čebele* (20. 5.–25. 9. 2016)

V spremljevalnem programu ob razstavi *Ohranimo čebele* smo junija na Ljubljanskem gradu pripravili dva dogodka, in sicer:

- 4. 6. 2016: **Medena pravljica z avtorico Svetlano Makarovič**; pravljično srečanje, na katerem nam je avtorica *Medene pravljice* z doživeto interpretacijo odkrila skrivnosti iz sveta čebel in drugih živali, ki živijo v gozdu;
- 16. 6. 2016: tematsko predavanje **Pomen divjih in domačih čebel za opraševanje**; predavatelja dr. Danilo Bevk in dr. Andrej Gogala sta skupaj z moderatorjem Jožetom Skumavcem predstavila pestrost čebel v Sloveniji, njihovo vlogo pri opraševanju kmetijskih in divjih rastlin, spregovorila o tem, kako živijo, kako oprašujejo, kaj jih ogroža in zakaj je tudi za obstoj človeka zelo pomembno, da ohranimo raznolikost opraševalcev.

Grajski vodnjaki

22. marca 2016, ob svetovnem dnevu voda in v povezavi z nazivom *Ljubljana, zelena prestolnica Evrope 2016*, smo izdali brošuro *Grajski vodnjaki*. Avtor besedila in nekdanji konservator Dušan Kramberger v njej predstavlja zgodovinske in tehnične značilnosti vodnjakov na Grajskem griču, zanimivosti in legende, povezane z njimi, ter pomen oskrbe z vodo na Ljubljanskem gradu.

Brošura je namenjena širši domači in tuji javnosti, saj je prevedena v angleščino, dostopna pa je tudi v elektronski obliki na spletni strani Ljubljanskega gradu.

Po poti Fleischmannovega rebrinca

Eden izmed projektov, ki so namenjeni ozaveščanju vseh generacij o pomenu ohranjanja narave in trajnostnemu razvoju v sklopu naziva *Ljubljana, zelena prestolnica Evrope 2016*, je vzpostavitev naravoslovne učne poti od Botaničnega vrta Univerze v Ljubljani do Ljubljanskega gradu. V okviru projekta smo izdali brošuro z istoimenskim naslovom, v kateri avtorji Jože Bavcon, Blanka Ravnjak in Nada Praprotnik predstavljajo rastlinsko pestrost, na katero lahko naletimo, ko se sprehodimo po omenjeni poti. Brošura je namenjena vsem, ki jih zanima narava, in je na spletni strani Ljubljanskega gradu na voljo tudi v elektronski obliki, v slovenskem in angleškem jeziku.

V prvem polletju 2016 smo v sklopu izobraževalnega programa pripravili 35 dogodkov, ki se jih je skupno udeležilo 697 obiskovalcev (obiskovalci Kulturnega bazarja in Srednjeveškega tabora niso vštet, saj njihovega števila ni mogoče oceniti).

Kriterij uspešnosti: Z vidika raznolikosti in poučnosti vsebin ter povezovanja programa z aktualnim dogajanjem v mestu Ljubljana ocenjujemo, da smo dosegli cilj, z izjemo zimskih počitniških delavnic, ki so zaradi premajhnega števila prijavljenih žal odpadle.

Kriterij učinkovitosti: Vsebine smo pripravili z razmeroma nizkimi finančnimi stroški, zato menimo, da smo bili pri doseganju končnih rezultatov uspešni.

Kriterij primernosti: Ocenjujemo, da so bile teme, ki obiskovalce izobražujejo na zelo različnih področjih, kot so kulturna dediščina, zgodovina, arheologija, umetnost, etnologija in naravoslovje, primerne. Opazili pa smo, da je bila obiskanost nekaterih naravoslovnih vsebin, ki smo jih letos vključili v izobraževalni program v sklopu naziva *Ljubljana, zelena prestolnica Evrope 2016*, nekoliko slabša kot pri drugih programih.

Kriterij dostopnosti: Prizadevamo si, da bi s ponujenimi vsebinami pritegnili vse starostne skupine. Nekatere so obiskovalcem na voljo povsem brezplačno, pri plačljivih dogodkih pa ceno vstopnice določimo tako, da je dostopna širšemu krogu obiskovalcev. Za večjo dostopnost si prizadevamo tudi z udeležbo na različnih festivalih, kakršna sta npr. festival kulturno-umetnostne vzgoje Bobri in Kulturni bazar.

2.1.5. Tradicionalni dogodki

Tradicionalni dogodki na Ljubljanskem gradu so namenjeni širšemu krogu ljudi – predvsem naključnim domačim in tujim obiskovalcem. Njihova vsebina večinoma temelji na slovenskih

običajih in zgodbah, ki so neposredno ali pa tesno povezani z Ljubljanskim gradom, Ljubljano in Slovenijo. Tovrstne dogodke pripravljamo, ker si želimo vzdrževati kakovost utečenih programskih enot in dodajati nove, inovativne elemente ter tako skrbeti za ohranjanje tradicije in za prenos navad in običajev na mlajše generacije.

Kratke predstavitve izvedenih dogodkov

Quintet Beltango – Gregorjev koncert in milonga (12. 3. 2016)

Na Gregorjevego smo na Ljubljanskem gradu gostili Quintet Beltango, ki je bil ustanovljen leta 1998 v Beogradu, in je danes eden izmed najbolj priznanih izvajalcev tanga na svetu – v petnajstih letih so imeli več kot petsto koncertov v dvajsetih državah. Obiskovalci so na koncertu najprej prisluhnili tradicionalnemu tangu ter tangu *nuevo-line Astor Piazzolla*, po njem pa so imeli priložnost še sami zaplesati v ritmih tanga.

Jurjevanje (23. 4. 2016)

Jurjevanje na Ljubljanskem gradu ima v Ljubljani zelo dolgo tradicijo; Ljubljanci so v preteklosti praznik zaznamovali na dva načina: najprej s slovesno mašo v čast sv. Juriju, zavetniku mesta Ljubljane, nato pa s prijetnim druženjem na Ljubljanskem gradu. Tudi letos se je tradicija nadaljevala s sveto mašo, le da je bila zaradi slabega vremena namesto na Grajskem dvorišču v Kapeli sv. Jurija.

Zgodba grajske trte – Spomladanska rez (4. 4. 2016)

Grajska trta je potomka najstarejše trte na svetu, trte z mariborskega Lenta. Grad bogati od leta 1990. Mariborčani cepljenke podarjajo po posebnem pravilniku, in sicer številnim krajem, pa tudi posameznikom v Sloveniji in v tujini. Letos smo v družbi članov konventa sv. Urbana, skrbnika grajske trte, opravili tradicionalno spomladansko rez grajske trte.

6. grajski dnevi (14.–16. 5. 2016)

Letos mineva že sto enajst let, odkar je Ljubljanski grad prešel iz državne v mestno last. Ob obletnici odkupa smo organizirali šeste grajske dneve, v sklopu katerih smo pripravili 28 raznovrstnih brezplačnih dogodkov, ki so primerni za vso družino in hkrati pomembni za promocijo vsebin, ki jih sicer izvajamo na gradu.

Program 6. grajskih dni

14. 5. 2016:

- **Reševanje princeske**, predstava na tkanini;
- **Pajkci v mali šoli**, pravljичna animacija in ustvarjalna delavnica;
- **Zračni ples**, delavnica akrobatike na tkanini;
- **Iskanje zmajevega zaklada**, raziskovalni vodeni ogled;
- **Grajski potep z e-zmajčkom**, raziskovalni vodeni ogled;
- **Zmaj z Ljubljanskega gradu**, ustvarjalna delavnica;
- **Pridruži se Zmajski družčini**, raziskovalni vodeni ogled;

- **Pobeg viteza Erazma**, raziskovalni vodeni ogled;
- **Sen kresne noči**, pravljica za odrasle.

15. 5. 2016:

- **Dan odprtih vrat**, prost vstop na vse prireditve in brezplačni vodeni ogledi;
- **Srednjeveški tabor**, animacija srednjeveških viteških skupin;
- **O petelinu in pavu**, gledališka predstava Šentjakobskega gledališča;
- **Sozvočja sveta**, glasbena kulturnovzgojna učna ura.

16. 5. 2016:

- **O petelinu in pavu** (dvakrat), gledališka predstava Šentjakobskega gledališča;
- **Cellofest** (dvakrat), glasbeni nastop;
- **Slovenski gradovi in kulturna dediščina**, odprtje likovne razstave.

Grajski piskači (4., 11., 18. in 25. 6. 2016)

Na lesenem podestu, ki je bil speljan okoli Stolpa piskačev (prvič je bil omenjen leta 1544), so grajski piskači vsak dan ob 11. uri zatrobili na tri pozavne in en kornet in s tem meščanom naznanili, da se bliža 12. ura, tj. ura kosila. Kdaj je ta navada zamrla, ni znano, viri pa jo omenjajo še v 17. stoletju. Vsekakor to muziciranje ni bilo njihova najpomembnejša naloga, gre pa za običaj, ki ga je Ljubljanski grad v sodelovanju z javnim zavodom Turizem Ljubljana po večletni nameri obudil leta 2010, predvsem zato, ker je prijeten, in v spomin na grajske piskače. To tradicijo od takrat uspešno nadaljujemo vse do danes, saj se grajski piskači z Razglednega stolpa oglašajo vsako lepo poletno soboto ob 11.30.

Knjižnica pod krošnjami (vsak petek, soboto in nedeljo v juniju)

Knjižnica pod krošnjami, ki jo že vrsto let pripravljamo v sodelovanju z zavodom Divja misel, je na Ljubljanskem gradu ob poletnih koncertih tedna zelo priljubljena. Predvsem tujci in starši z otroki se ob lepem vremenu radi ustavijo ob knjižnih policah ter prelistajo revije, knjige in drugo čtivo. Ohranili smo tudi bralno glasbo v živo, saj je med obiskovalci postala zelo priljubljena. Novost v letu, ko naše glavno mesto nosi naziv *Ljubljana, zelena prestolnica Evrope 2016*, je zeleni knjižni kotiček, namenjen vsem, ki jih zanima narava ter njeno bogastvo in ohranjanje. Knjižnica je odprta ob lepem vremenu vsak konec tedna med 10. in 20. uro, ubrane melodije, v živo zaigrane za navdihujoče branje in listanje na prostem, pa je mogoče slišati vsako nedeljo ob 11. uri.

V prvem polletju 2016 smo pripravili 47 tradicionalnih dogodkov, ki se jih je udeležilo skupno 1654 obiskovalcev (v to število so vključeni obiskovalci Gregorjevega koncerta in milonge, Spomladanske rezi grajske trte in nekaterih dogodkov v sklopu 6. grajskih dni, druge dogodke pa obiskujejo naključni obiskovalci, zato je njihovo natančno število težko določiti).

Kriterij uspešnosti: Vsi načrtovani dogodki so bili kakovostno izvedeni, tiste, pri katerih je bilo to mogoče, smo nadgradili glede na povpraševanje in želje rednih obiskovalcev, s čimer smo dosegli

zastavljene cilje, med drugim tudi uspešno promocijo naziva *Ljubljana, zelena prestolnica Evrope 2016*.

Kriterij učinkovitosti: Zaradi večinoma brezplačnih vsebin v tem sklopu se finančni vložek ne povrne neposredno z vstopnino, vendar so rezultati dolgoročni, saj dogodki zajamejo številno in raznoliko občinstvo, na katero prenašamo védenje o tradiciji in običajih, povezanih z Ljubljanskim gradom, našim mestom in državo.

Kriterij primernosti: Tradicionalni dogodki praviloma izhajajo iz dediščine Ljubljanskega gradu, Ljubljane in slovenskih običajev, kar se je že v preteklosti pokazalo kot zanimivo, predvsem zaradi pozitivnih odzivov obiskovalcev posameznih dogodkov.

Kriterij dostopnosti: Ker so dogodki namenjeni večinoma naključnim obiskovalcem med glavno turistično sezono, se jih udeležuje raznoliko občinstvo. Poskrbeli smo za ustrezno dostopnost tudi pri tistih dogodkih, ki potekajo že dalj časa (Grajski piskači, Knjižnica pod krošnjami).

2.1.6. Film

Na tem programskem področju v obravnavanem obdobju ni bilo dogodkov, saj bo projekt Film pod zvezdami, ki ga pripravljamo v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana in javnim zavodom Kinodvor, potekal med 7. in 30. julijem 2016.

2.1.7. Muzejsko-razstavni program

Muzejsko-razstavni program Ljubljanskega gradu sega na različna področja, a hkrati predstavlja zaokroženo celoto, kar obiskovalcem omogoča boljše razumevanje zgodovinskega razvoja gradu in njegove ožje ter širše okolice. Vanj sodi šest stalnih postavitev. Stalna razstava *Slovenska zgodovina* pregledno in jedrnato predstavi zgodovinski razvoj prostora med Alpami in Jadranom, *Virtualni grad* pa se osredotoča na predstavitev zgodovine in razvoja Ljubljanskega gradu. Stalna postavitve *Kaznilnica* obravnava obdobje, ko je bil Ljubljanski grad preurejen v institucijo za izvajanje prostostnih kazni, stalna postavitve *iLjubljana* umešča Grajski grič v kontekst mesta pod njim, stalna postavitve *Obnova in revitalizacija Ljubljanskega gradu* pa prikazuje obnovo gradu. *Lutkovni muzej*, novost iz leta 2015, celostno prikazuje stoletno dediščino in zgodovino lutkarstva na Slovenskem. Ljubljanski grad, razstavo *Slovenska zgodovina* in *Lutkovni muzej* si je mogoče ogledati tudi s sistemom avdiovođenja. V začetku letošnjega leta smo ga nadgradili z nizozemskim, madžarskim, kitajskim in japonskim jezikom in je trenutno na voljo v dvanajstih jezikih. V sklop muzejsko-razstavnega programa sodi tudi izvedba raznolikih tematskih vodenih ogledov in pedagoških programov, ki potekajo vse leto. Kot novost smo v sklopu razstave

Ohranimo čebele pripravili vodeni ogled in kombinacijo vodenega ogleda in ustvarjalne delavnice *Čarobni svet čebel*, ki je namenjena najmlajšim.

Virtualni grad

Virtualni grad, dvanajstminutni virtualni sprehod po grajski zgodovini, obiskovalcem kratko in strnjeno predstavi celotno zgodovino Ljubljanskega gradu, njegov arhitekturni razvoj in arheološka spoznanja vse od prazgodovine, pozne bronaste dobe, antike, zgodnjega srednjega veka, srednjega veka, novega veka pa do 20. stoletja; ponuja bogato znanje in razmislek o razvoju, namembnosti in kulturni dediščini Ljubljanskega gradu. Avdioposnetek je na voljo v slovenščini in dvanajstih tujih jezikih.

Stalna razstava Kaznilnica

Kaznilnica se s svojo predstavitvijo osredotoča na 19. in začetek 20. stoletja, ko je bil Ljubljanski grad preurejen za potrebe delovanja mestne kaznilnice. Razstava je na ogled v prenovljenih prostorih kaznilniških samic pod dvorano Palacij. Postavitev temelji na prepletu stavbne dediščine samic in vsebin, ki pojasnjujejo vlogo celotnega grajskega poslopja v tem obdobju; sledi konceptu celovite predstavitve zgodovine Ljubljanskega gradu kot neločljivega člena v urbanem razvoju Ljubljane, kompleksa, ki je v stoletjih spreminjal svojo podobo in namembnost. Predstavitev je privlačna predvsem zaradi razstavljenega izvirnega stavbnega pohištva, kronološkega pregleda kaznilniških faz in navidezne resničnosti – holograma, ki ga spremlja generirani zvok. Vsebine na razstavi so na voljo v osmih jezikovnih različicah.

Stalna razstava Slovenska zgodovina

Razstava *Slovenska zgodovina* vsebinsko zajema tematsko in geografsko široko območje današnje Slovenije in ima pomembno vlogo, saj obiskovalce usmerja tudi v druge slovenske muzejske ustanove, katerih muzealije jo dopolnjujejo. Gre za temeljit pregled slovenske zgodovine, kulture in etnologije, hkrati pa razstava krepi nacionalno zavest pri domačih obiskovalcih in prepoznavnost Slovenije pri tujih. Vsebina, zanimivo predstavljena z multimedijami, je obiskovalcem na voljo v šestih jezikih, ogled pa je prilagojen tudi gibalno in senzorno oviranim.

Lutkovni muzej

Stalna razstava Lutkovnega muzeja s podnaslovom *Podobe slovenske lutkovne umetnosti, 1910–1990*, ki smo jo odprli 26. maja 2015, celostno prikazuje stoletno dediščino slovenskega lutkarstva. Postavljena je v dveh sklopih. Prvi je namenjen začetkom lutkovne umetnosti na naših tleh in njenemu razvoju do leta 1968, ko je umrl Jože Pengov, prvi ravnatelj Mestnega lutkovnega gledališča Ljubljana, v drugem pa sta prikazana razvoj in modernizacija slovenskega lutkarstva, pri katerih so sodelovali tudi sodobni literarni in likovni ustvarjalci. Stalno postavitev vsebinsko dopolnjujejo eksponati iz sodobnih lutkovnih predstav. Razstava je zasnovana interaktivno. Poleg multimedijskih vsebin so obiskovalcem na voljo lutkovni odri, kjer se lahko preizkusijo v oživljanju marionet ter ročnih in senčnih lutk. Vsebine so na voljo v petih jezikih in so dostopne tudi gibalno oviranim.

iLjubljana

Ljubljanski grad je ob dvatisočletnici ustanovitve rimskega mesta Emona postal bogatejši za novo stalno razstavo *iLjubljana* na Razglednem stolpu, ki obiskovalce vabi k raziskovanju mesta skozi 4500 let poselitve. Izjemna strateška lega z dobrimi prometnimi povezavami je omogočala kontinuirano poselitev ožjega središča mesta, posamezni zgodovinski dogodki pa so ga skozi stoletja tudi dodobra preoblikovali. Razstava z vizurami in pogledom na Ljubljano prikazuje glavne poselitvene preseke v njenem razvoju, s posebnim poudarkom na prostorskih danostih in urbanizmu, ter obiskovalce usmerja na posamezne lokacije v mestu. Hkrati dopolnjuje manjkajoči člen stalnih razstav na Ljubljanskem gradu z umestitvijo Grajskega griča v kontekst mesta pod njim.

Obnova in revitalizacija Ljubljanskega gradu

Na stalni postavitvi v Spodnjem lapidariju je predstavljeno fotografsko gradivo, opremljeno z ustreznimi komentarji, ki prikazuje obnovo in revitalizacijo Ljubljanskega gradu. Proces je potekal v treh fazah: raziskave, obnova in revitalizacija. Gradivo, ki je na ogled, je iz arhivov arhitekturnega biroja Ambient, ki so ga v šestdesetih letih 20. stoletja na javnem razpisu izbrali za projektanta obnove.

Kriterij uspešnosti: Zaradi celovite in kakovostne predstavitve premične in nepremične kulturne dediščine, naraščajočega obiska šolskih skupin in povečanega števila domačih in tujih obiskovalcev ta programski sklop ocenjujemo kot zelo uspešen.

Kriterij učinkovitosti: Na učinkovitost muzejsko-razstavnega programa kaže ugodno razmerje med vloženimi sredstvi, ki so potrebna za vsakodnevno zagotavljanje dostopnosti tega sklopa obiskovalcem, in rezultati, ki se kažejo v številčnosti in strukturi obiskovalcev, med katerimi je predvsem veliko tujcev, razveseljuje pa tudi, da narašča število skupin iz slovenskih vzgojno-izobraževalnih ustanov.

Kriterij primernosti: Glede na dejstvo, da stalne postavite na Ljubljanskem gradu predstavljajo široko področje kulturne dediščine ter da imajo veliko pedagoško vrednost, hkrati pa pomenijo dodano vrednost v celotni kulturni ponudbi, je primernost tega programskega sklopa očitna.

Kriterij dostopnosti: Ocenjujemo, da je muzejsko-razstavni program med vsemi programskimi sklopi najbolj dostopen, saj je obiskovalcem na voljo 365 dni v letu, zato je dosegel najštevilčnejše občinstvo. Zajel je vse starostne skupine, z izvedbo pedagoških programov, ki se vsebinsko navezujejo na različne teme, pa smo poseben učinek dosegli prav pri tej starostni skupini. Z nadgradnjo sistema avdiovođenja v štirih dodatnih tujih jezikih smo povečali dostopnost za tuje obiskovalce.

2.2. Ocena realizacije programa dela, ki ga bomo realizirali v obdobju od 1. 7. 2016 do 31. 12. 2016

V drugi polovici leta 2016 bomo izvedli celoten načrtovani program, upoštevajoč dejstvo, da je pri vsebinah načrtovanih na zunanjih površinah Ljubljanskega gradu, izvedba posameznih dogodkov pogojena z vremenskimi razmerami.

2.2.1. Glasbeni program

Milko Lazar & Matjaž Drevenšek z gosti na Ljubljanskem gradu: izvedba preostalih koncertov.

Poletno večerno kulinarično druženje z zasedbo Jamm:

- 3.–5. 8. 2016 (Grajsko dvorišče).

Grajska muzika, cikel treh koncertov:

- 15. 9. 2016: **Rudi Bučar & Istrabend** (Spodnji lapidarij);
- 16. 9. 2016: **Robert Jukič & Jadranka Juras & Ana Bezjak** (Spodnji lapidarij);
- 17. 9. 2016: **Balladero z gosti** (Spodnji lapidarij).

Gost z gosti na Ljubljanskem gradu, cikel petih koncertov (priredbе ljudske glasbe), zaključek petletnega cikla:

- 29. 9. 2016: **Bogdana Herman: Pôjeva si čez Kanin;** Bogdana Herman – vokal, Silvana Paletti – vokal (Grajska kapela);
- 13. 10. 2016: **Vasko Atanasovski: MELEM, glasba Balkana;** Vasko Atanasovski – vokal, saksofon in flavta, Dejan Lapanja – akustična kitara, Marjan Stanić – bobni in tolkala (Hribarjeva dvorana);
- 3. 11. 2016: **Janez Dovč: Sozvočja Slovenije Trio;** Janez Dovč – harmonika, elektronika in vokal, Boštjan Gombač – klarinet, piščali, vokal in zvočila, Goran Krmac – tuba, stomp box, Gregor Volk – kitara in vokal (Hribarjeva dvorana);
- 17. 11. 2016: **Jure Tori: Tori Tango – For One Touch;** Jure Tori – harmonika, Kurt Bauer (Avstrija) – violina, Sergio Giangaspero (Italija) – kitara, Ewald Oberleitner (Avstrija) – kontrabas (Grajska kapela);
- 8. 12. 2016: **Lazar & Drevenšek: Od baroka do etna v sodobni umetni glasbi;** Milko Lazar – čembalo, Matjaž Drevenšek – saksofon, Luka Juhart – harmonika (Grajska kapela).

Samostojni koncerti:

- 10. 8. 2016: **Tina Mauko,** v sodelovanju z Imago Sloveniae (Hribarjeva dvorana);
- 18. 8. 2016: **Sončni zahod in polna luna z Ljubljanskega gradu,** poletno druženje ob glasbi na prostem (Bastija);
- 19. 9. 2016: **Gal Gjurin: Zemlja, akustični koncert, premiera** (Grajsko dvorišče);
- 15. 12. 2016: **KUD Dobreč Dragatuš z gostom** (Hribarjeva dvorana).

2.2.2. Likovno-galerijski program

Peterokotni stolp:

- 13. 10. 2016–8. 1. 2017: **Eta Sadar Breznik: Ariadnina nit se nadaljuje**, tapiserija; v sodelovanju z Društvom likovnih umetnikov Ljubljana; kustos razstave: Aleksander Bassin.

Galerija »S«:

- 29. 9.–4. 12. 2016: **Rok Zelenko: Rok – pregledna razstava**, slikarska razstava; v sodelovanju z Obalnimi galerijami Piran; kustosinja razstave: Nives Marvin.

Zgornji lapidarij:

- 8. 9.–30. 9. 2016: **Slavik Jablan: Paleolitski OpArt**; v sodelovanju z zavodom Mathema, zanj: Mateja Budin.

Kazemate:

- 6. 10.–4. 12. 2016: **MELANGE**, mednarodna likovna razstava, Künstlerhaus Dunaj in Društvo likovnih umetnikov Ljubljana; kustos razstave: Aleksander Bassin.

Grajsko dvorišče:

- 15. 9.–30. 10. 2016: **MOONOLIGHT**, zvočno-svetlobna instalacija; v sodelovanju z društvom MoTa, zanj: Martin Breclj Baraga.

Grajska kapela:

- 3. 12. 2016–6. 2. 2016: **Jaslice**, lesene skulpture; kipar Miro Rismondo.

2.2.3. Uprizoritveni program

Panč – festival stand-up komedije, 22. 8.–26. 8. 2016, Grajsko dvorišče;

Komedija pod zvezdami, 27.–30. 8. 2016, Grajsko dvorišče.

2.2.4. Izobraževalni program

Jesenske počitniške delavnice, 2. 11.–4. 11. 2016.

Narava v pravljičah (Stanovska dvorana):

- 9. 7. 2016: **Neučakana čebelica**;
- 13. 8. 2016: **Potoček**;

- 10. 9. 2016: **Sprti veverici**;
- 8. 10. 2016: **Presenečeni hrast**;
- 12. 11. 2016: **Kristalčki in snežinke**;
- 10. 12. 2016: **Smreka**.

V družbi lutkovnih junakov (Friderikov stolp):

- 24. 9. 2016: **Sapramiška v skrivnostnem grajskem gozdu** (po motivih pravljice *Sapramiška*);
- 22. 10. 2016: **Muzejske vragolije s Pavliho** (po motivih ljudskih pripovedk o Pavlihi);
- 26. 11. 2016: **Laž ali resnica** (po motivih pravljice o Ostržku).

Srednjeveški tabor, prikaz življenja srednjeveških vitezov, animacija mečevanja in lokostrelstva, Grajski park (3. 7., 10. 7., 17. 7., 24. 7., 31. 7., 7. 8., 14. 8., 21. 8. in 28. 8. 2016).

Čebelji pridelki – moč medu, 15. 9. 2016, predavanje v sklopu spremljevalnega programa ob razstavi *Ohranimo čebele* (Grajsko gledališče).

Prostozidarji, cikel predavanj o nastanku in zgodovini prostozidarstva, 8., 15. in 22. 11. 2016 (Grajsko gledališče).

Festival za tretje življenjsko obdobje, 27.–29. 9. 2016: s sodelovanjem na festivalu bomo promovirali dejavnosti Ljubljanskega gradu, namenjene ciljnemu občinstvu, tj. obiskovalcem v tretjem življenjskem obdobju.

Ta veseli dan kulture, 3. 12. 2016: dan odprtih vrat slovenskih kulturnih ustanov bomo zaznamovali s ponudbo brezplačnih vsebin in brezplačnimi vodstvi.

2.2.5. Tradicionalni dogodki

Grajski piskači, v sodelovanju z zavodom Turizem Ljubljana (2. 7.–24. 9. 2016, vsako soboto ob 11.30 ob lepem vremenu).

Knjižnica pod krošnjami, v sodelovanju z zavodom Divja misel (1. 7.–28. 8. 2016, ob petkih, sobotah in nedeljah ob lepem vremenu).

Grajska trta (v sodelovanju z Vinskim konventom sv. Urbana):

- 10. 10. 2016: **Trgatev**;
- 11. 11. 2016: **Tradicionalno mestno martinovanje**.

Vilenica 2016, literarno srečanje v sodelovanju z Društvom pisateljev Slovenije (9. 9. 2016).

2.2.6. Film

Projekt **Film pod zvezdami**, ki ga pripravljamo v sodelovanju z javnim zavodom Kinodvor in Mestno občino Ljubljana, bo potekal med 7. in 30. julijem 2016. Predvideli smo 24 filmskih projekcij, med njimi kar osem premier oziroma predpremier, ki bodo v tem obdobju na sporedu vsak dan ob 21.30 na Grajskem dvorišču:

- 7. 7. 2016: odprtje: **Houston, imamo problem!** (Žiga Virč, Slovenija / Hrvaška / Nemčija / Češka / Katar, 2016, 88');
- 8. 7. 2016: predpremier: **Julieta** (Pedro Almodóvar, Španija, 2016, 99');
- 9. 7. 2016: **Prava fanta** (Shane Black, ZDA / VB, 2016, 116');
- 10. 7. 2016: **Mladost** (Paolo Sorrentino, Italija / Francija / VB / Švica, 2015, 123');
- 11. 7. 2016: **Knjiga o džungli** (Jon Favreau, ZDA, 2016, 106');
- 12. 7. 2016: Peugeotova predpremier: **Maggie ima načrt** (Rebecca Miller, ZDA, 2016, 98');
- 13. 7. 2016: **Vojna zvezd: Sila se prebuja** (J. J. Abrams, ZDA, 2015, 136');
- 14. 7. 2016: **Macbeth** (Justin Kurzel, VB / Francija / ZDA, 2015, 113');
- 15. 7. 2016: predpremier: **Koga napasti zdaj** (Michael Moore, ZDA, 2015, 120');
- 16. 7. 2016: **Planet samskih** (Mitja Okorn, Poljska, 2016, 136');
- 17. 7. 2016: **Jastog** (Yorgos Lanthimos, Irska / VB / Francija / Grčija / Nizozemska, 2015, 118');
- 18. 7. 2016: **V žarišču** (Tom McCarthy, ZDA / Kanada, 2015, 128');
- 19. 7. 2016: predpremier: **Miles Davis** (Don Cheadle, ZDA, 2015, 100');
- 20. 7. 2016: **Ovna** (Grímur Hákonarson, Islandija / Danska, 2015, 93')
- 21. 7. 2016: **Amy** (Asif Kapadia, VB, 2015, 128');
- 22. 7. 2016: predpremier: **Ogorčenje** (James Schamus, ZDA, 2016, 110');
- 23. 7. 2016: **Velika poteza** (Adam McKay, ZDA, 2015, 130');
- 24. 7. 2016: **Carol** (Todd Haynes, ZDA / VB, 2015, 118');
- 25. 7. 2016: **Taksi** (Jafar Panahi, Iran, 2015, 82');
- 26. 7. 2016: predpremier: **Komuna** (Thomas Vinterberg, Danska / Švedska / Nizozemska, 2016, 111');
- 27. 7. 2016: **Steve Jobs** (Danny Boyle, ZDA / VB, 2015, 122');
- 28. 7. 2016: **Soba** (Lenny Abrahamson, Irska / Kanada, 2015, 118');
- 29. 7. 2016: predpremier: **Kapitan Fantastični** (Matt Ross, ZDA, 2016, 120');
- 30. 7. 2016: Vikendova predpremier: **Jason Bourne** (Paul Greengrass, ZDA, 2016, 123').

2.2.7. Muzejsko-razstavni program

Slovenska zgodovina, Virtualni grad, Lutkovni muzej, Kaznilnica, iLjubljana in Obnova in revitalizacija Ljubljanskega gradu so stalne postavitve na Ljubljanskem gradu, ki bodo tudi v prihodnje na voljo vsem grajskim obiskovalcem.

2.3. Opredelitev nerealiziranih programskih enot v obdobju od 1. 1. 2016 do 30. 6. 2016

GLASBENI PROGRAM: Ni bilo nerealiziranih programskih enot.

LIKOVNO-GALERIJSKI PROGRAM: Zvočno-svetlobno instalacijo MOONOLIGHT, ki jo pripravljamo v sodelovanju z društvom MoTa, predvideno za prvo polletje na Grajskem dvorišču, smo predstavili na jesenski čas. Razstavo skulptur Jakova Brdarja na Grajskem dvorišču, predvideno v aprilu in maju, smo morali zaradi neuspešne prijave na Unescov razpis odpovedati.

UPRIZORITVENI PROGRAM: Vsi projekti v sklopu uprizoritvenega programa so predvideni za drugo polovico leta.

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM: Program za čas zimskih počitniških delavnic smo sicer pripravili, vendar ga zaradi premajhnega števila prijavljenih nismo izvedli.

FILM: Projekt Film pod zvezdami poteka v drugi polovici leta.

TRADICIONALNI DOGODKI: V tem sklopu ni bilo nerealiziranih programskih enot. Plesni večeri, ki so bili v Programu dela za leto 2016 predvideni v sklopu tradicionalnih dogodkov, odslej v skladu z reorganizacijo javnega zavoda sodijo v okvir Službe za trženje.

MUZEJSKO-RAZSTAVNI PROGRAM: Stalnih postavitev ne obravnavamo kot posamezne programske enote.

2.3.1. Program javnega zavoda po programskih enotah

2.3.2. Število programskih enot potrjenega programa dela

Glasbeni program: 20

Likovno-galerijski program: 17

Uprizoritveni program: 9

Izobraževalni program: 63

Tradicionalni dogodki: 92

Film: 24

Muzejsko-razstavni program: Stalne postavitve so na voljo vsak dan in jih ne obravnavamo kot programske enote.

2.3.3. Število realiziranih programskih enot v obdobju od 1. 1. 2016 do 30. 6. 2016

Glasbeni program: 4

Likovno-galerijski program: 10

Uprizoritveni program: 0

Izobraževalni program: 35

Tradicionalni dogodki: 47

Film: 0

Muzejsko-razstavni program: Stalnih postavitev ne obravnavamo kot programske enote.

2.3.4. Število načrtovanih programskih enot v obdobju od 1. 7. 2016 do 31. 12. 2016

Glasbeni program: 16

Likovno-galerijski program: 6

Uprizoritveni program: 9

Izobraževalni program: 27

Tradicionalni dogodki: 43

Film: 24

Muzejsko-razstavni program: Stalne postavitve so na voljo vsak dan in jih ne obravnavamo kot posamezne dogodke.

2.3.5. Število obiskovalcev, medijskih objav in oglaševanje programskih vsebin

V obravnavanem obdobju (od januarja do junija 2016) so števci prehodov zabeležili **487.721** obiskovalcev. V enakem obdobju lani je bilo obiskovalcev **487.437**.

Medijskih objav, povezanih z Ljubljanskim gradom, je bilo v obravnavanem obdobju 1375, od tega 882 člankov splošnega značaja in 493 člankov, povezanih s programskimi vsebinami. V enakem obdobju leta 2015 je bilo 856 medijskih objav splošnega značaja in 592 objav, vezanih na programske vsebine.

2.4. Javni prevoz potnikov s tirno vzpenjačo

Tirna vzpenjača na Ljubljanski grad je začela obratovati konec leta 2006. Do konca junija 2016 je bilo prodanih 2.625.714 vozovnic.

V obravnavanem obdobju (od januarja do junija 2016) smo realizirali 344.532 EUR čistih prihodkov od prodaje vozovnic, kar predstavlja 50 % letnega načrta. Prodali smo 144.767 vstopnic za tirno vzpenjačo, kar je za 8 % več kot v enakem obdobju lani in predstavlja 42 % celotnega načrta za leto 2016.

Poslovni izid je negativen (predvsem zaradi izvedbe projekta širitve spodnje postaje tirne vzpenjače), glede prihodkov pa za 26 % boljši. Dotacije za investicijsko vzdrževanje, ki nam jo je odobrila Mestna občina Ljubljana, v prvem polletju leta 2016 še nismo pridobili.

Tabela št. 2: Poslovni izid tirne vzpenjače za obdobje januar–junij 2016 v primerjavi z enakim obdobjem v lanskem letu in s Poslovnim načrtom za leto 2016

	v EUR				
	REALIZACIJA	NAČRT	REALIZACIJA	Real 1-6 2016 Načrt 2016	Real 1-6 2016 Real 1-6 2015
	1-6 2015	2016	1-6 2016		
Št. potnikov	134.615	345.000	144.767	42%	108%
Čisti prihodek od prodaje	274.427	690.000	344.532	50%	126%
Dotacije (neto)	0	50.000	0	0	0
Finančni in drugi prihodki	0	0	0		
PRIHODKI SKUPAJ	274.427	740.000	344.532	47%	126%
Plače in prispevki	111.908	257.000	127.689	50%	114%
Stroški uprave	97.111	178.000	95.054	53%	98%
Obratovanje in tekoče vzd.	76.005	220.000	107.281	49%	141%
Investicijsko vzdrževanje	0	50.000	59.199	118%	0
Finančni in drugi odhodki	0	0	0	0	0
Amortizacija	17.500	35.000	17.500	50%	100%
ODHODKI SKUPAJ	302.523	740.000	406.723	55%	134%

Poslovni izid

-62.192

Oprema je finančno upoštevana v postavki obratovanja in tekočega vzdrževanja.

3. PROGRAM TRŽNE DEJAVNOSTI

3.1. Turistična dejavnost

Dejavnosti na področju turizma smo usmerili v povečanje prodaje vstopnic, predvsem tistih z višjo dodano vrednostjo, in v prodajno izobraževanje zaposlenih. Rezultati kažejo, da smo bili uspešni, saj se odstotek obiskovalcev, ki kupujejo vstopnice v kombinaciji z avdiovodniki, vztrajno zvišuje. Na uspešnost vplivajo tudi redna izobraževanja zaposlenih na prodajnih mestih. Za informiranje obiskovalcev Grajskega griča intenzivno pripravljamo nabor vsebin za informativni zaslon in pričakujemo, da bo na voljo v drugi polovici julija.

Časovni stroj privlači vedno več obiskovalcev. Leta 2016 jih je bilo kar 15 % več kot v enakem obdobju lani (prva polovica leta 2015: 2.552 obiskovalcev; prva polovica leta 2016: 2.933 obiskovalcev).

S Turizmom Ljubljana smo se udeležili sejmov v Helsinkih, Bruslju, Beogradu, Berlinu in borze SIW v Čatežu. Sejmi so bili zelo dobro obiskani in udeleženci so za Ljubljanski grad, Ljubljano in Slovenijo pokazali veliko zanimanje. Najbolj smo bili uspešni v Bruslju, saj je bilo zanimanje res izjemno, veliko je bilo tudi zelo konkretnih povpraševanj. Zelo odmevna je bila Slovenska Incomig Borza (SIW), kjer smo nadaljevali in utrdili sodelovanje s številnimi agencijami, med katerimi izstopa OMNIA iz Španije; z njo smo navezali stike na lanski borzi SIW, letos pa že uspešno sodelujemo.

V prvi polovici leta 2016 smo pridobili nove animatorje za *Časovni stroj* in aktivno sodelovali pri izbiri novih vodnikov.

Marca 2016 smo odprli Vstopni paviljon pred vhodom na Ljubljanski grad in takoj so se pokazali dobri rezultati, saj se veliko ljudi ustavi tam in kupi grajsko vstopnico z avdiovodnikom. Tako uspešno pridobivamo tiste obiskovalce, ki sicer ne vedo natančno, kaj vse lahko doživijo na Grajskem hribu oziroma kaj si lahko na Ljubljanskem gradu ogledajo. Našo dejavnost smo junija 2016 začeli poskusno predstavljati tudi na platformi NEXTO.

Uvedli smo letno vstopnico za Ljubljanski grad, ki vključuje neomejeno število voženj z vzpenjačo in ogleda vseh vsebin; nadeli smo ji ime kartica Royal (Celo leto kralj s kartico Royal). Gre za kartico ugodnosti, saj imetnik z njo pridobi dodatne ugodnosti še v Grajski trgovini in pri najemnikih (v Gostilni na gradu, Grajski kavarni, Rustiki in v restavraciji Strelec).

Aprila 2016 smo odprli Grajski vinograd; trenutno že uspešno pridobivamo pokrovitelje za posamezne trte. Zato smo pripravili pravilnik o pokroviteljstvu, pogodbe in cenik. Do konca junija nam je uspelo pridobiti pokroviteljstvo nad 404 trtami.

Junija 2016 smo pripravili novo platformo za vodenje turističnih rezervacij (NSP), ki jo bomo poskusno uvedli julija.

S spremenjeno organizacijo dela, do katere je prišlo decembra 2015, je iz programskega dela pod okrilje trženja prešla organizacija in izvedba plesnih večerov. Rdeča nit letošnjih tematskih večerov je glasba iz preteklosti oziroma iz posameznih obdobj.

Med letom plesni večeri potekajo v Palaciju in Stanovski dvorani, junija pa se dogajanje s pestrim programom že tradicionalno preseli pod zvezdno nebo, na Grajsko dvorišče. Zaradi izrednega zanimanja za ples na prostem smo v prvi polovici leta organizirali dva plesna večera, ki sta požela neverjeten odziv.

V obravnavanem obdobju smo tako skupaj pripravili sedem plesnih večerov, ki se jih je skupno udeležilo 1.438 obiskovalcev: 16. 1. 2016: Ples s pridihom glasbe štiridesetih let; 13. 2. 2016: Valentinov (romantični) ples; 19. 3. 2016: Ples s pridihom glasbe petdesetih let; 16. 4. 2016: Ples s pridihom glasbe šestdesetih let; 21. 5. 2016: Ples s pridihom glasbe sedemdesetih let; 17. 6. 2016: Latino plesni večer pod zvezdami; 18. 6. 2016: Ples pod zvezdami – družabni plesi z glasbo v živo.

3.2. Oddajanje dvoran in drugih nepremičnin

Oddajanje dvoran v komercialne namene

V prvih šestih mesecih letošnjega leta je bilo 83 komercialnih najemov, kar je za 45,6 % več kot v enakem obdobju lani, in 16 nekomercialnih najemov, kar je za 23,07 % več kot v enakem obdobju lani.

Narašča tudi število rezervacij za drugo polovico letošnjega leta ter za leto 2017. Zadovoljni smo zaradi dejstva, da smo se ustrezno predstavili tujim podjetjem, saj vse več najemnikov prostorov prihaja ravno iz tujine.

Pozitivne rezultate kaže udeležba na kongresni borzi Conventa, ki je vodilni poslovni dogodek v jugovzhodni Evropi; na njej smo imeli dva dni zasedene vse termine za sestanke B2B, poleg tega pa smo realizirali še dodatnih petnajst nenapovedanih sestankov. Kot trženjsko orodje smo pripravili prenovljen spletni katalog prostorov na okolju prijaznem USB-ključku s trakcem. Pozitiven vtis smo pri organizatorjih dosegli z izvedbo dogodkov na najvišji ravni, z lastno dovršeno tehnično opremo in s poudarkom na individualnem pristopu k vsaki stranki.

Prav tako smo v tem času ciljno obveščali morebitne najemnike o edinstvenih prostorih, ki jih je za organizacijo dogodkov že doslej ponujal Ljubljanski grad, in o novih prireditvenih prostorih. Kot novo prizorišče za prireditve se uspešno uveljavlja Hribarjeva dvorana, ravno tako kombinacija Grajskega gledališča in Zgornjega lapidarija. Tudi v tem obdobju smo krepili sodelovanje z rednimi gostinskimi najemniki na Ljubljanskem gradu, in sicer predvsem zaradi povezovanja dejavnosti ter skupnega nastopanja na trgu.

Poročni obredi na Ljubljanskem gradu

Za Ljubljanski grad, ki od marca 2015 ni več redna lokacija za sklepanje zakonskih zvez, še vedno velja, da je med izrednimi lokacijami v Ljubljani na prvem mestu glede na število sklenjenih zakonskih zvez. V prvi polovici leta 2016 smo tako imeli 30 civilnih in 1 cerkveno sklenitev zakonske zveze.

S privlačno ponudbo smo se predstavili na Poročnem sejmu na Rudniku, ki je potekal 13. in 14. februarja, ter na Celjskem sejmu (od 11. do 13. marca 2016). Na izredno pozitiven odmev je naletela akcija, ki je potekala do konca marca 2016 in v okviru katere so lahko bodoči mladoporočenci s sejmskim letakom uveljavljali 10-odstotni popust pri najemu dvoran. Pokazalo se je še, da je oglaševanje na spletnih portalih nujno, prav tako pa ne smemo zanemariti oglaševanja v specializiranih revijah.

Na dober odziv morebitnih parov v prvi polovici leta 2016 je pozitivno vplival tradicionalni decembrski Poročni sejem, ki ga na Ljubljanskem gradu vsako leto organizira revija *Moja poroka*.

Ponudbo smo dopolnili z meščansko in srednjeveško poroko ter v najem ponudili nekatere nove prostore, za katere so pari največkrat pokazali zanimanje.

3.3. Grajska trgovina

V prvi polovici leta nadaljujemo uspešno delo v Grajski trgovini Doživetja za domov. Glede na izkušnje, ki smo jih pridobili leta 2015, smo ustrezno načrtali linije izdelkov za različne ciljne skupine, tako glede na starost kot glede na cenovne razrede. Še vedno sledimo temeljni usmeritvi, saj prodajamo unikatne izdelke, vsebinsko vezane na dejavnosti in dediščino Ljubljanskega gradu. Tako lahko v Grajski trgovini vsakdo, od najmlajših do najzahtevnejših obiskovalcev, najde nekaj zase.

Na začetek sezone smo se pripravili že marca 2016 in ponudbo dopolnili s spomladansko-poletno linijo, otroško linijo Zmaj. Uvedli smo novo linijo LG, izbiro unikatnega nakita pa razširili z izdelki srednjega cenovnega razreda.

S slovenskimi otroškimi knjigami v tujih jezikih in turistično literaturo o Sloveniji smo obogatili knjižni program.

Ponudbo izdelkov za dom smo popestrili z zeliščnimi motivi in nekaj novostmi, ki se navezujejo na zeliščni vrt pred trgovino. Zaradi povpraševanja strank smo prehrambene izdelke obogatili z grajskimi poljubčki in lešnikovim likerjem.

V Grajski trgovini so poleg izdelkov, ki so redno na prodaj, na voljo občasne omejene linije izdelkov, ki predstavljajo dodano vrednost posameznih programskih vsebin. Spremljevalni program izdelkov smo tako pripravili ob razstavi *Ohranimo čebele* in ob pregledni razstavi Vladimirja Makuca.

3.4. Blagajniško poslovanje

V začetku leta smo uvedli redne mesečne sestanke blagajnikov; njihov namen je obveščanje o novostih, pravilih, novih vrstah vstopnic, krepitev timskega duha in dobrega medsebojnega sodelovanja ter ozaveščanje o pozitivni naravnosti blagajnikov do obiskovalcev Ljubljanskega gradu.

S 1. januarjem 2016 smo pri prodaji v Grajski trgovini s programa Dragon prešli na program SAOP. Ob uvedbi novega prodajnega programa smo pripravili izobraževanje in usposabljanje zaposlenih.

Za vse blagajnike potekajo redna usposabljanja. Še posebno velik poudarek namenjamo usposabljanju blagajnikov na novem prodajnem mestu, Vstopnem paviljonu, ki je svoja vrata odprl 15. marca. Pripravili in dopolnili smo navodila za blagajnike, ki jim ob novostih in spremembah redno dodajamo nove priloge, in Pravilnik o ravnanju z najdenimi predmeti na Ljubljanskem gradu. Oboje smo posredovali vsem zaposlenim na Ljubljanskem gradu ter na vsa prodajna mesta.

Aprila, ko smo začeli ponujati kartico Royal, smo pripravili navodila za njeno prodajo, junija pa še navodila za prodajo vstopnic za Film pod zvezdami.

Uvedli smo protokol glede dostave drobiža za blagajne na Ljubljanskem gradu in spremstvo varnostnika pri prevozu in prevzemu gotovine. Spremstvo varnostnika smo uvedli tudi pri dnevnikih zaključkih in prenosu gotovine iz vstopnega paviljona ter Info centra do vzpenjače.

3.5. Oglaševanje

Oglaševanje programskih dogodkov poteka v skladu z medijskim načrtom, ki ga pripravimo vsako leto. Programskim dogodkom zagotavljamo spletno oglaševanje in oglaševanje drugih medijih, glede na ciljno skupino, ki bi jo radi dosegli. Pripravili smo dva nova promocijska filma, namenjena predstavitvi Ljubljanskega gradu, in sicer o tradicionalnih Grajskih dnevih in o zeleni oazi v Ljubljani, zeleni prestolnici Evrope. Grad promoviramo tudi na klopeh in informacijskih panojih ob slovenski obali. Poroke izpostavljamo na spletnih portalih in v tiskovinah, namenjenih mladoporočencem, turistično ponudbo pa v tujih tiskanih in spletnih medijih ter na Letališču Brnik.

Velik poudarek smo letos namenili celoviti trženjsko-komunikacijski akciji ob uvedbi letne vstopnice in kartice ugodnosti Royal. Tako smo postavili novo podstran na spletnem mestu, na Instagramu poteka natečaj za najboljšo fotografijo, oglašujemo na avtobusu, *city* panojih in *city lightih*, s posebnimi letaki smo navzoči na prireditvah, s kazali pa v Knjižnici pod krošnjami, prav tako na facebooku in twiterju ...

KRALJEVI RAZGLEDI

A photograph of a flag flying over a castle tower. The flag is white and green. The castle tower is made of stone and has a crenelated top. People are visible on the tower.

Celo leto kralj s kartico Royal

Celoletni brezplačni vstop na razgledno teraso in stolp ter številne druge ugodnosti s kartico Royal.
www.karticaroyal.si

VAŠA OSEBNA KOČIJA ČAKA

A photograph of a group of people standing on a viewing platform overlooking a city. The platform is made of glass and metal. The city below has many buildings and a church with a green dome.

Celo leto kralj s kartico Royal

Celoletna brezplačna vožnja z vzpenjačo in številne druge ugodnosti s kartico Royal.
www.karticaroyal.si

4. OBRATOVANJE IN TEKOČE VZDRŽEVANJE

K obratovanju in tekočemu vzdrževanju sodi celovito zagotavljanje razpoložljivosti Ljubljanskega gradu. Glede na finančni načrt za leto 2016 so materialni stroški za tehnično področje na letni ravni opredeljeni v višini 1.184.000 EUR, od tega smo za neposredne stroške obratovanja in tekočega vzdrževanja načrtovali 960.000 EUR. V prvem polletju 2016 je bila realizacija teh neposrednih stroškov v višini 428.389 EUR, kar pomeni, da smo porabili 45 % sredstev, ki jih imamo na voljo.

Stroški za obratovanje in tekoče vzdrževanje za prvo polletje ter primerjave z načrtovanimi stroški so zajeti v spodnji preglednici, kjer so prikazani stroški za celotno Tehnično področje.

Tabela št. 1: Stroški za Tehnično področje od januarja do junija 2016 v primerjavi z načrtovanimi stroški za leto 2016 (v EUR)

v EUR				
STM	Naziv	Načrt 2016	Realizacija 1-6 2016	Ix Real 1-6/2016 Načrt 2016
	TEHNIČNO PODROČJE	1.184.000	574.907	0,49
3000	Splošno	3.000	1.020	0,34
3100	Tehnična podpora	46.000	18.962	0,41
3200	Obratovalni stroški	634.000	273.429	0,43
3300	Tekoče vzdrževanje	326.000	154.960	0,48
3400	Investicijsko vzdrževanje	65.000	40.402	0,62
3700	Oprema - OS	110.000	86.134	0,78

Brez upoštevanja Time vzpenjače in brez upoštevanja investicijskih transferov

5. INVESTICIJE, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE IN NAKUP OPREME

5.1. Investicije

Javni zavod Ljubljanski grad načrtuje, koordinira in nadzoruje vlaganja v dokončanje obnove na Ljubljanskem gradu. Glede na politiko izvrševanja proračuna in dinamiko izvajanja investicijskih del ne more v celoti vplivati na porabo sredstev oziroma na realizacijo začrtanega programa.

V prvem polletju leta 2016 smo končali investiciji Gradbena in obrtniška dela za izgradnjo vinograda na Ljubljanskem gradu ter Energetska sanacija – Izvedba hladilnega sistema na Ljubljanskem gradu. Z zamenjavo in prenovo hladilnega sistema na podlagi sodobnih in inovativnih pristopov (banka hladu, energetska učinkovitost) bomo zagotavljali zadostne količine hladilne vode za klimatizacijo prostorov Ljubljanskega gradu, ob predvidenem zmanjšanju porabe električne energije za 30%.

Ker Pogodba o financiranju investicij v letu 2016 ni zagotovila potrjenega financiranja v sprejetem proračunu MOL, smo se odločili za zavrnitev vseh ponudb v postopku oddaje javnega naročila Izvedba GOI del obnove in dokončanja Hribarjeve dvorane – faza III. in IV. na Ljubljanskem gradu.

5.2. Investicijsko vzdrževanje

K investicijskemu vzdrževanju sodijo samo tiste dejavnosti, ki podaljšujejo življenjsko dobo objektov, ki so nam zaupani v upravljanje. Stroške za vse druge dejavnosti pokrivamo iz naslova investicij ali z zagotavljanjem razpoložljivosti, ki ga v obliki tekočega vzdrževanja delno pokrivamo iz dotacije materialnih stroškov.

V prvem polletju leta 2016 smo opravili statično sanacijo najbolj dotrajanih nosilnih stebrov pod vstopnim mostom.

Ker za izvedbo investicijskega vzdrževanja od ustanoviteljice, Mestne občine Ljubljana nismo prejeli nobenih sredstev, s katerimi bi lahko izvedli dela, predvidena v Programu dela za leto 2016, drugih bistvenih del še nismo realizirali. Opravili smo nekatera druga manjša nujna dela, in sicer zamenjali razsvetljavo v Zgornjem lapidariju, sanirali tlak v Peterokotnem stolpu in uredili poti za pešce in vozila ob uvozni zapornici.

5.3. Nakup opreme

V prvem polletju leta 2016 smo kupili stole za dogodke v dvoranh in na prostem, tako da so zdaj prilagojeni zahtevam in tehničnim smernicam v zvezi s požarno varnostjo. Za potrebe izvedbe plesnih večerov smo dobavili nov plesni podij, ki ga želimo tudi uspešno tržiti. V tem obdobju smo dokončno pisarniško opremili Vstopni paviljon in Muzej lutk. Zaradi nepopravljive okvare starega smo kupili nov lučni krmilnik.

Na področje informacijsko-tehnične opreme sodi nakup blagajn za nova in obstoječa blagajniška mesta, nakup dodatne računalniške opreme za potrebe izvedbe prireditev ter nakup programske opreme za arhiviranje virtualnih strežnikov.

6. ANALIZA KADROVANJA

VIR FINANCIRANJA		Število zaposlenih na dan 31.12.2015	Število zaposlenih na dan 01.01.2016	Ocenjeno število zaposlenih 01.01.2017	Število zaposlenih na dan 30.06.2016
1.	Državni proračun				
2.	Proračun občine	20	19,84	19,84	19,84
3.	ZZZS in ZPIZ				
4.	Druga javna sredstva za opravljanje javne službe (takse, pristojbine, koncesnine, ...)				
5.	Sredstva od prodaje blaga in storitev na trgu	17	23,16	23,16	21,16
6.	Nejavna sredstva za opravljanje javne službe in sredstva prejetih donacij				
7.	Sredstva EU ali dr. mednarodnih virov vključno s sredstvi sofin. iz državnega proračuna				
8.	Sredstva za financiranje javnih del	6	9	9	8
9.	Sredstva ZZZS za zdravnike ...ter sredstev za projekte in programe, namenjenih za internac. in kakovost v izobraževanju in znanosti				
10.	Sredstva za zaposlene na podlagi Zakona o ukrepih za odpravo posledic žleda				
	SKUPNO ŠTEVILO VSEH ZAPOSLENIH (od 1. do 10. točke)	43	52	52	49
	Skupno število vseh zaposlenih pod točkami 1,2,3 in 4	20	19,84	19,84	19,84
	Skupno število vseh zaposlenih pod točkami 5,6,7,8, 9 in 10	23	32,16	32,16	29,16

Obrazložitev realizacije kadrovskega načrta

Število zaposlenih v zavodu se je v obravnavanem obdobju s 37 (stanje na dan 31. 12. 2015) povečalo na 41. V skladu z zastavljenimi cilji in kadrovskim načrtom za leto 2016 smo v prvi polovici leta zaposlili štiri nove sodelavce, in sicer na naslednjih področjih oziroma delovnih mestih:

- strokovni sodelavec za tehnične zadeve;
- strokovni sodelavec za turizem;
- strokovni sodelavec za finančno-računovodske zadeve;
- scensko-odrski mojster.

V obravnavanem obdobju smo zaradi odpovedi delovnega razmerja oziroma sporazumnega odhoda zaposlenih zaposlili še dva delavca, in sicer na delovnih mestih vodje službe za finančno-računovodske zadeve in vodje službe za trženje.

Do konca poslovnega leta bomo v skladu s kadrovskim načrtom zaposlili še dva delavca na področju vzdrževanja in administrativne podpore in realizirali nadomestni zaposlitvi na področju programa, in sicer za čas nadomeščanja zaposlenih zaradi dopustov iz naslova starševskega varstva.

6.1. Vključitev v politiko ukrepov zaposlovanja

Na začetku leta smo se z namenom sodelovanja pri ukrepih za spodbujanje delovne in socialne vključenosti ranljivih skupin brezposelnih oseb, zato smo se vključili v izvajanje programov javnih del. Letos smo že četrto leto zapored uspešno kandidirali na razpisu Zavoda RS za zaposlovanje in se v program vključili z devetimi kandidati. Osem brezposelnih smo zaposlili v treh različnih programih na področjih varstva kulturne in nepremične kulturne dediščine, uprizoritvenih in glasbenih umetnosti ter avdiovizualnih dejavnosti, zahtevnost, zaposleni pa opravljajo dela V. in VII. zahtevnostne stopnje. Eno osebo bomo v program vključili v drugi polovici leta.

Zavod RS za zaposlovanje financira zaposlene, ki so vključeni v programe javnih del (ti se bodo končali 31. 12. 2016), v višini 75 %.

Pod okriljem Mestne občine Ljubljana smo se vključili v projekt »Kul služba!«, v okviru katerega bomo dva izbrana kandidata, v okviru razpisa Zavoda RS za zaposlovanje, vključili v trimesečno usposabljanje na delovnem mestu, in sicer na področju programa.

6.2. Izobraževanje in usposabljanje zaposlenih

Velik del izobraževanj za leto 2016 je potekal že v prvi polovici leta, saj je zaradi sezonske narave dela na Gradu to najprimernejše obdobje za izobraževanje in usposabljanje zaposlenih.

Zaradi pestrega nabora tujih obiskovalcev Ljubljanskega gradu smo letos poseben poudarek namenili usposabljanju zaposlenih na področju znanja tujih jezikov. V prvi polovici leta smo zato pripravili tri različna jezikovna usposabljanja (za angleški, italijanski in nemški jezik) in vanje vključili 26 zaposlenih. Vsa tri usposabljanja so pomenila nadgradnjo že obstoječega jezikovnega znanja udeležencev.

Zaposlene smo napotili tudi na posamezna strokovna izobraževanja s področja dela, ki ga opravljajo, na strokovne konference in na vsebinsko specializirana izobraževanja: na sejma elektronike in lučne ter svetlobne tehnike, izobraževanja na področjih pridobivanja sredstev EU iz strukturnih skladov, javnega naročanja, dostopa do informacij javnega značaja ter varstva osebnih podatkov, na specializirano usposabljanje za vodenje vzdrževalnih del, na izobraževanju s področja protokolarnih pravil in poslovnih priložnosti, na konferenco o delovnem pravu, na delavnice in izobraževanja s področja gledaliških umetnosti, na skupščino združenja žičničarjev, udeležili so

se usposabljanja za nudenje prve pomoči in obveznih usposabljanj iz varstva pri delu in požarnega varstva. Pred začetkom glavne sezone smo organizirali tudi športni *team building* za vse zaposlene.

Za zaposlene in študente, ki opravljajo delo na blagajnah in vstopnih ter informacijskih točkah na Ljubljanskem gradu, smo pripravili izobraževanje o ravnanjih v primerih različnih nevarnosti, kot so terorizem, rop, fizično in verbalno nasilje, ter o načinih preverb denarja.

6.3. Promocija zdravja na delovnem mestu

Promocija zdravja na delovnem mestu je v prvi polovici leta potekala v okviru sprejetih smernic in načrta promocije zdravja. Zaposlene smo seznanjali z vajami za oči pri delu z računalniškimi ekrani, spodbujali uporabo službenih koles, organizirali vsakoletno čistilno akcijo na Grajskem griču in z mesečno košarico sadja še naprej spodbujali zdravo prehranjevanje.

7. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA V OBDOBJU OD 1. 1. 2016 DO 30. 6. 2016

7.1. Obrazložitev izkaza prihodkov in odhodkov

Prikaz realizacije prihodkov in odhodkov Javnega zavoda Ljubljanski grad za obdobje od 1. 1. 2016 do 30. 6. 2016 smo pripravili na osnovi poslovanja zavoda v tem obdobju in ga primerjali s sprejetim finančnim načrtom za leto 2016 ter z enakim obdobju preteklega leta.

Celotni prihodki znašajo 1.611.322 EUR.

Celotni odhodki znašajo 1.722.976 EUR.

Presežek odhodkov nad prihodki znaša 111.654 EUR.

Polletni rezultat izkazuje presežek odhodkov nad prihodki v višini 111.654 EUR, kar je za 22.902 EUR oziroma 17 % bolje kot v enakem obdobju lanskega leta, plan pa ob koncu poslovnega leta 2016 pa predvideva presežek prihodkov nad odhodki v višini 5.849 EUR.

V nadaljevanju navajamo pojasnila glede prihodkov in odhodkov, pojasnila za pomembne postavke oziroma za postavke, ki odstopajo glede na primerjalni indeks za obdobje poročanja.

7.1.1. Obrazložitev prihodkov, ki so bili realizirani v obdobju od 1. 1. 2016 do 30. 6. 2016

Javni zavod Ljubljanski grad je v prvi polovici leta ustvaril za **1.611.322 EUR prihodkov**, kar predstavlja 16 % več kot v enakem obdobju lani in 44 % vseh načrtovanih prihodkov za leto 2016. Celotni prihodki so sestavljeni iz prihodkov za izvajanje javne službe in prihodkov od prodaje blaga in storitev na trgu. Prihodki za izvajanje javne službe so znašali 1.359.940 EUR in

predstavljajo 84,40 % celotnih prihodkov, prihodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu pa so znašali 251.382 EUR in predstavljajo 15,60 % celotnih prihodkov.

Prihodki za izvajanje javne službe so sestavljeni iz:

- prihodkov in sredstev javnih financ: 547.719 EUR (40,28 % prihodkov za izvajanje javne službe);
- drugih prihodkov za izvajanje dejavnosti javne službe: 812.221 EUR (59,72 % prihodkov za izvajanje javne službe).

V obdobju od januarja do junija 2016 je naš javni zavod v okviru osnovnega financiranja od Mestne občine Ljubljana prejel sredstva v znesku 527.698 EUR, kar je za 17 % več kot v enakem obdobju lanskega leta in 50 % vseh načrtovanih sredstev iz tega naslova. Sredstva so zajemala financiranje stroškov dela za dvajset zaposlenih v zavodu, skupno v višini 216.700 EUR. V primerjavi z lanskim letom so se povečala za 16 %, kar je posledica več dodeljenih sredstev za plače za novo zaposlene in v skladu z načrtovanim po sprejetju odločbe o financiranju za leto 2016. Iz proračuna MOL smo prejeli še sredstva za del materialnih stroškov za delovanje zavoda v višini 224.496 EUR in za del programskih stroškov v višini 86.502 EUR, kar pomeni 50-odstotno oziroma 51-odstotno realizacijo glede na celoletni plan.

Prihodki iz sredstev državnega proračuna so znašali 20.021 EUR. Gre za sredstva, ki jih je Ljubljanski grad prejel od Zavoda za zaposlovanje za javna dela in so v skladu z načrtovanimi.

Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe v znesku 812.221 EUR so bili glede na plan realizirani 41-odstotno in za 14 % višji od lanskih. Glavnino teh prihodkov v znesku 780.561 EUR predstavljajo vstopnine za *Virtualni grad*, Razgledni stolp, stalni razstavi *Slovenska zgodovina* in *Lutkovni muzej*, za druge občasne razstave, vodene ogleda, vožnjo s tirno vzpenjačo, prireditve, delavnice in drugi kulturno-izobraževalni program. V primerjavi z enakim obdobjem lani so prihodki od prodaje blaga in storitev iz naslova izvajanja javne službe kumulativno višji za 15 %; vstopnine (*Virtualni grad*, Razgledni stolp, stalna razstava *Slovenska zgodovina* ...) so se glede na primerljivo lansko obdobje povečale za 18 %, vstopnine za vožnjo s tirno vzpenjačo so višje za 14 %, prihodki od vstopnin za delavnice, film, kulturno- izobraževalne programe in od kombiniranih vstopnic pa so nižji za 10 %.

Med druge prihodke za izvajanje dejavnosti javne službe sodijo sredstva, prejeta iz naslova donacij v višini 25.000 EUR (donacija JP Ljubljanska parkirišča in tržnice, d. o. o.), ter zavarovalne odškodnine v znesku 6.660 EUR.

Poleg prihodkov za izvajanje javne službe zavod ustvarja tudi **prihodke od prodaje blaga in storitev na trgu**. Javni zavod Ljubljanski grad je v prvi polovici leta 2016 iz naslova tržne dejavnosti ustvaril 251.382 EUR prihodkov, kar je 42 % načrtovanih prihodkov iz tega naslova za leto 2016 in za 23 % več kot v enakem obdobju lanskega leta. K tem prihodkom sodijo prihodki od komercialnih najemov dvoran in opreme, mesečne najemnine stalnih najemnikov, prefakturirani prihodki, prihodki od prodaje izdelkov, drugi prihodki in sredstva, ki smo jih prejeli od sponzorjev. Prilive iz naslova sponzorskih sredstev smo prejeli od JP Energetika Ljubljana, in

sicer junija 2016 v višini 61.000 EUR, in od JP VO – KA, d. o. o., prav tako junija 2016 v višini 122.000 EUR, in to za izvajanje programa v obdobju od 1. 6. do 31. 12. 2016. Med prihodke bomo ta sredstva v neto vrednosti prišteli ob koncu leta, ko se bodo programske vsebine končale in bo Javni zavod Ljubljanski grad izdal račun v skladu s pogodbo o sponzoriranju. Prihodke za uporabo dvoran v komercialne namene smo glede na letni plan realizirali 63-odstotno in so se v primerjavi z enakim obdobjem lani povišali za 23 %. To moramo pripisati dejstvu, da se povečuje število dogodkov, ki jih pri nas organizirajo agencije iz tujine, vse več pa je, kot smo opazili, v zadnjih dveh letih, tudi povpraševanja po naših storitvah. Prihodki za uporabo opreme pri najemu so višji od načrtovanih in od prihodkov v enakem obdobju lani, in sicer so bili glede na plan realizirani 100-odstotno in so 3,6-krat višji glede na enako obdobje leto pred tem. Prefakturirani prihodki (poroke) so za 11 % nižji od prihodkov v enakem obdobju lanskega leta in so dosegli 44 % načrtovanih. To gre pripisati dejstvu, da Ljubljanski grad ni več uradna lokacija za sklepanje zakonskih zvez, zato so letošnji prihodki toliko nižji od lanskih.

7.1.2. Obrazložitev odhodkov, ki so bili realizirani v obdobju od 1. 1. 2016 do 30. 6. 2016

Celotni odhodki so v obdobju od januarja do junija 2016 znašali **1.722.976 EUR**, kar je za 13 % več kot v preteklem letu, in so dosegli 47 % načrtovanih. Celotni odhodki so sestavljeni iz odhodkov za izvajanje javne službe in odhodkov od prodaje blaga in storitev na trgu. Odhodki za izvajanje javne službe znašajo 1.454.192 EUR in predstavljajo 84,40 % celotnih odhodkov, odhodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu pa znašajo 268.784 EUR in predstavljajo 15,60 % celotnih odhodkov.

Odhodki za izvajanje javne službe so sestavljeni iz:

- plač in prispevkov delodajalca in drugih izdatkov zaposlenim in znašajo 443.226 EUR (30,48 %);
- izdatkov za blago in storitve za izvajanje javne službe in znašajo 1.010.966 EUR (69,52 %).

V prvih šestih mesecih je strošek dela za dvajset zaposlenih, ki jih po pogodbi financira ustanoviteljica Mestna občina Ljubljana, znašal 217.029 EUR, kar glede na plan pomeni 47-odstotno realizacijo. Stroški za zaposlene, ki so financirani iz drugih virov, so v prvem polletju znašali 226.197 EUR in so prav tako dosegli 47 % načrtovanih celoletnih stroškov.

Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe so v obdobju od januarja do junija 2016 znašali 1.010.966 EUR in znotraj odhodkov predstavljajo največji del. Mednje sodijo splošni stroški delovanja, ki znašajo 760.214 EUR, kar je 47 % načrtovanih stroškov in 21 % več kot v primerjanem obdobju lanskega leta. Med splošne stroške delovanja sodijo stroški za energijo, vodo, komunalne storitve in telekomunikacije, za pisarniški in splošni material in storitve, stroški za posebni material in storitve, za tekoče in investicijsko vzdrževanje, stroški za najemnine, prevozni stroški in storitve ter drugi operativni odhodki. Povečanje stroškov v primerjavi z enakim obdobjem lani gre pripisati dejstvu, da smo letos odprli nove prostore (Vstopni paviljon ...), in temu, da so se tudi prihodki v obravnavanem obdobju glede na primerjano obdobje povečali.

Programski materialni stroški so v obdobju od januarja do junija 2016 znašali 250.752 EUR in so bili za 10 % nižji kot leto poprej.

Poleg odhodkov za izvajanje javne službe zavod ustvarja **odhodke iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu**. V prvi polovici letošnjega leta je iz tega naslova nastalo 268.784 EUR odhodkov, kar pomeni, da so dosegli 45 % celoletnega plana in so bili za 20 % višji od lanskoletnih. To je predvsem posledica večjih splošnih stroškov delovanja javnega zavoda znotraj celotnih stroškov in ključa razdelitve stroškov glede na delež prihodkov iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu glede na celotne prihodke.

7.2. Obrazložitev izkaza prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka od 1. 1. 2016 do 30. 6. 2016

7.2.1 Sredstva na računih

Likvidnost Javnega zavoda Ljubljanski grad je močno sezonsko pogojena, zato vsakodnevno spremljamo tekočo likvidnost in tedensko ugotavljamo odprte ter zapadle terjatve do kupcev in obveznosti do dobaviteljev. Zaradi slabe likvidnosti, ki je posledica mrtve sezone januarja, februarja in pretežnem delu marca, je Javni zavod januarja pri Abanki najel komercialni kratkoročni kredit v višini 100.000 EUR z datumom vračila 31. 8. 2016 in letno obrestno mero 2,3 %. April, maj in junij so bili z vidika pobranih vstopnin bistveno boljši kot začetek leta, kar pomeni izboljšanje stanja sredstev na računih. Sledijo meseci visoke sezone, in tako pričakujemo, da se bo do konca leta stanje na računih še dodatno izboljšalo zaradi prihodkov od vstopnin. Stanje denarnih sredstev na računu je na dan 30. 6. 2016 znašalo 136.260,61 EUR.

7.2.2 Odprte terjatve do kupcev in obveznosti do dobaviteljev na dan 30. 6. 2016

Zavod na dan 30. 6. 2016 izkazuje zapadle neplačane obveznosti do dobaviteljev v znesku 89.901 EUR in zapadle neplačane terjatve do kupcev v znesku 67.100 EUR brez vključenih zneskov transferja in obveznosti za investicije.

Javni zavod je svoje obveznosti do dobaviteljev do začetka glavne sezone poravnava z malenkostno zamudo, med glavno sezono pa jih načeloma poravnava v zakonskih rokih. Poleg tega smo vzpostavili dobre mehanizme za izterjavo, tako da do večjih zamud na strani terjatev do kupcev v splošnem ne prihaja. Obstajajo pa nekateri kupci, ki kljub redni izterjavi oziroma opominom svojih obveznosti ne poravnajo pravočasno.